

**MUSA
LIETUVA**

Nr 1

MUSU LIETUVA

Revista Litwana **NOSSA LITUANIA**

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA - SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

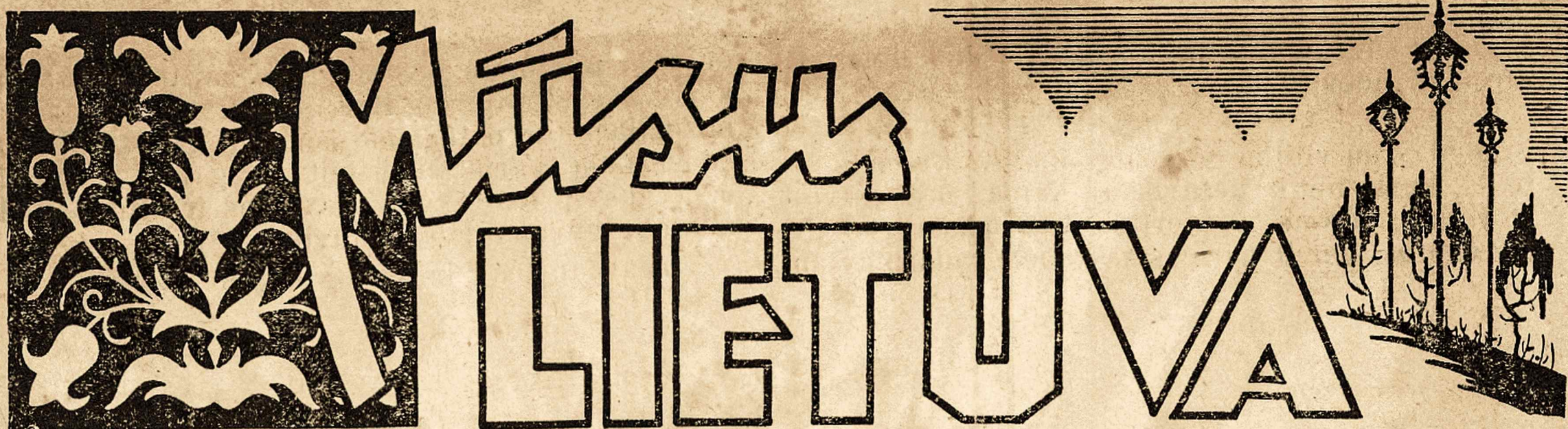
KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1948 (I m.)

São Paulo (Brasil) Sausio 1 d. (Janeiro)

Nr. 1

DAUG LAIMĖS NAUJUOSE METUOSE

Redakcija Kalba

VARDAN TOS LIETUVOS...

Kultūrinis visuomenės lygis sprendžiamas iš jos periodinės ir neperiodinės spaudos gausumo bei vertingumo. Lietuva, prieš šį karą šiuo atžvilgiu stovėjo greta pačių kultūringų pasaulio tautų. Tai parodė suruoštos Europos didmiesčiuose įvairios spaudos parodos. Kaikuriems leidiniams Lietuva net neturėjo konkurentų.

Lietuvių periodinė spauda laisvojo Jurgio Vašingtono žemėj, Š. Amerikoje, palyginamai irgi yra gausi. Ten mūsų išeivija būdama stipriai organizuota turi ir stiprią savo spaudą. Laikraščiai daugumoje yra susiskirstę pagal savo politinius ar ideologinius įsitikinimus. Todėl, ir taip bespalvės, beveidės spaudos, irgi nėra. Tai yra natūralios, politiniai subrendusios ir kultūringos visuomenės, pasisakymas spausdintu žodžiu.

Pietų Amerikoje lietuviškoji spauda buvo ir yra pusėtinai suskurdusi. Spauda yra kultūrinio gyvenimo lygio rodiklis. Kaip kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas nebuvo plačiai ir giliai išsivystęs, taip ir spauda negalėjo būti stipri. Dar reikia prisiminti, kad Brazilijoje karo metu buvo uždrausta periodinė svetimšalių spauda. Todėl dabar reikia iš naujo organizuoti, statyti.

“Mūsų Lietuvos” leidėjai ir nori bent dalinai tą spragą užpildyti. Kaip tai pavyks ateitis parodys.

Skaitytojas, pirmą kartą paėmęs į rankas naują laikraštį, visų pirma domisi jo užimta linija, kryptimi. Mat laikraščių būna visokių. Vieni turi aiškų atvirą nusistatymą ir pagal tai vertina momento įvykius: politinio ar kultūrinio gyvenimo. Kiti gi, kokiais nors sumetimais, vengia drąsiai ir

atvirai parodyti savo veidą. Tačiau praktikoje tas vadinamas neutralumas išlaikyti neįmanoma. Jau pačias žinias parenkant ir dar pridėdant vieną kitą paaiškinimo žodelį, nukrypstama vienon ar kiton pusėn. Pavyzdžiui negalima būti neutraliam šiandieninei Lietuvai, atžvilgiu. Vieni dabartinę Lietuvos padėtį laiko normalia, kiti gi mato jos okupaciją ir sistemingą lietuvių tautos naikinimą.

Todėl ir “Mūsų Lietuva” nesidangsto jokia neutralumo kauke, bet pasisako, jog bus lietuviškos krypties kultūrinis, populiarus žurnalas. Jo tikslas jungti visus lietuvius, drąsinti, skatinti už laisvos nepriklausomos, demokratiniais pagrindais Lietuvos atstatymą. Nes kaip tik šitokios orientacijos bei sąjūdžio visuomenės, “Mūsų Lietuva” yra kuriama ir bus ugdoma.

Kiekvieną sveiką sumanymą, naudingą iniciatyvą “Mūsų Lietuva” visuomet sveikins ir parems.

Bet savo puslapiuose neskirs vietos asmenims ginčams ir neatsakinėms įjokius užmetimus. Ne skaldyti, griauti, kiršinti, išeina gyvenimo viešumon “Mūsų Lietuva”, bet visus jungti nuoširdžion lietuviškon vienybėn, statyti kultūrinio gyvenimo rūmą. Šiandien skaldymasis, kada, tėvynė reikalauja visų jos sūnų jėgų sutelkimo, nežiūrint kokio pasaulio dalyje jis gyventų, būtų nusikalstamas darbas. Pagaliau, be vienybės, be tolerancijos, be pagarbos kitų įsitikinimams, nieko didesnio nėra čia vietoje nenudirbsime. Mūsų kultūrinio gyvenimo balansas dar labai menkas; net ir tose srityse, kur mūsų pajėgoms ir ištekliams yra prieinama. Užtenka tik pažvelgti koks mažas nuošimtis mūsų visuomenės yra organizuotas. Ir tai ne delto, kad ekonomiškai kolonija būtų labai mažai pajėgi, bet kad nėra užtektino vieningumo, bei visuomeninio susipratimo.

Tačiau dar nėra vėlu. Daug gražios iniciatyvos, sumanymų reiškiasi lietuviškoje visuomenėje. Ir tie atskiri lašai reikia sujungti į vieną galingą srovę, į didelę upę, kuri su savim nuneštų visus

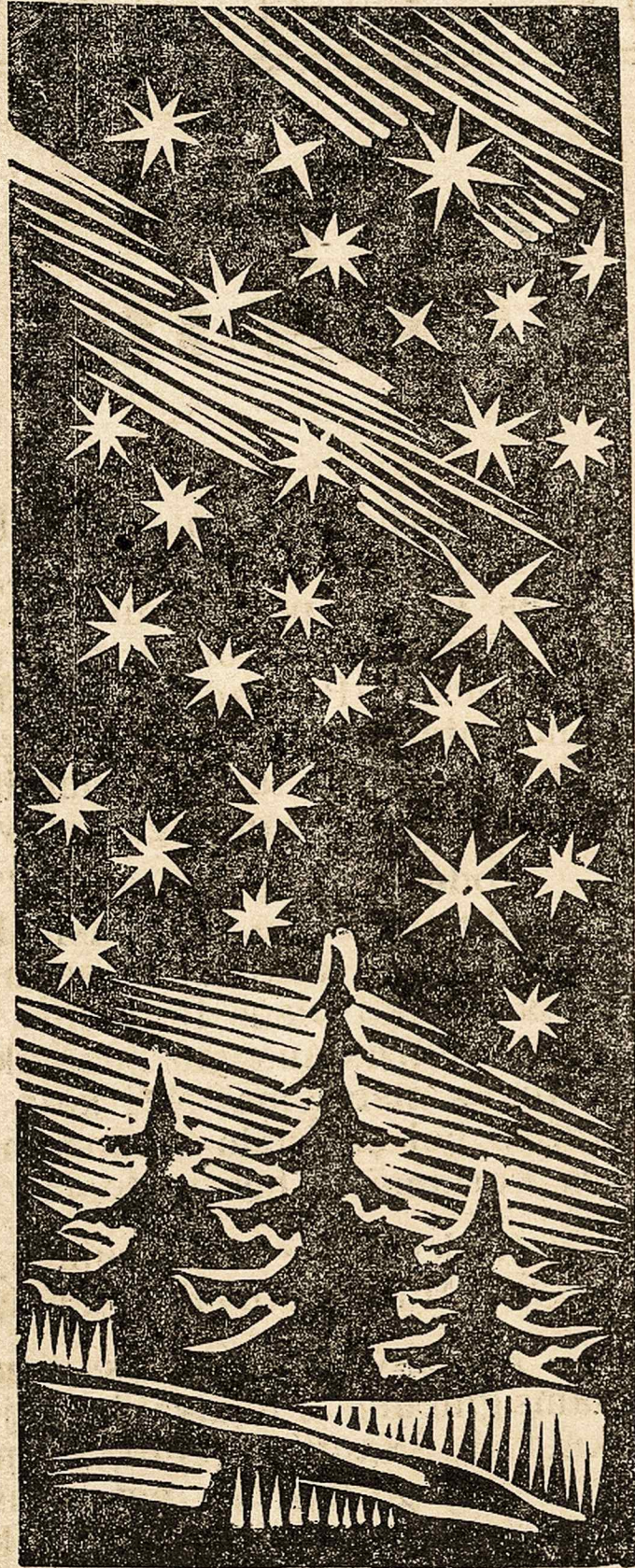
šapus ir sugriautų visas užtvaras, trukdančias pasireikšti nuoširdžiai lietuviškai vienybei.

“Mūsų Lietuvos” leidėjai ir redakcija, darbą pradeda su viltimi, nes žino, kad kiekvienas lietuvis, kuris netik lietuviškai kalba, bet galvoja ir veikia, supras ir įvertins šias pastangas. Netik supras, bet ir parems savo bendradarbiavimu,

žurnalo platinimu bei pinigine parama. Tai yra kartu ir susipratusios Brazilijos lietuvių kolonijos egzaminas: ar pajėgsime išlaikyti gražų kultūringą žurnalą, kuris kartu būtų ir garbė ir pasididžiavimas prieš tėvynėj esančius ir kituos kontinentuos gyvenančius lietuvius.

Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!

MANES NEBUS TENAI...

Ateis į žemę tyliai
Ten Kūčių vakaras brangus.
Ir mintį rimtą, gilia,
Mąstys žvaigždėtasis dangus.
Broliukas visą dieną
Nerims ir lauks pirmos žvaigždės.
Sesuo šiumečio šieno
Po staltiese balta padės.
O staltiesės baltumas,
Kaip šaltas sniegas ant laukų.
Širdy vaiskus giedrumas,
Ir sieloj nuostabiai jauku.
Senelis pūčia dūmą
Ir pasakas anūkams sako;
Kaip kipšą kvietė kūmu,
Sutikęs kažkada ant tako.
O kai danguj, žvaigždėlė,
Pati pirmoji švies,
Varpeliai rims ant kelio,
Mama prie Kūčių kvies...
Paims plotkelę tėvas
Ir garsiai maldą sukalbės.
Ižengs į grįčią Dievas,
Už Kūčių stalo atsisės.
Mane, negrižusį senai,
Prie Kūčių stalo prisimins.
Manęs nebus tenai,
Plotkelę tėvas kai dalins.
Ir tyliai ašara karti
Riedės ant mamos skruosto.
Manęs nebus arti,
Nebus kas ašaras nušluosto.
Todėl ir širdį gelia...
Nebus ši vakarą ramu.
Kas man išties plotkelę,
Toli išklydus iš namų?...

Algirdas Vainys.

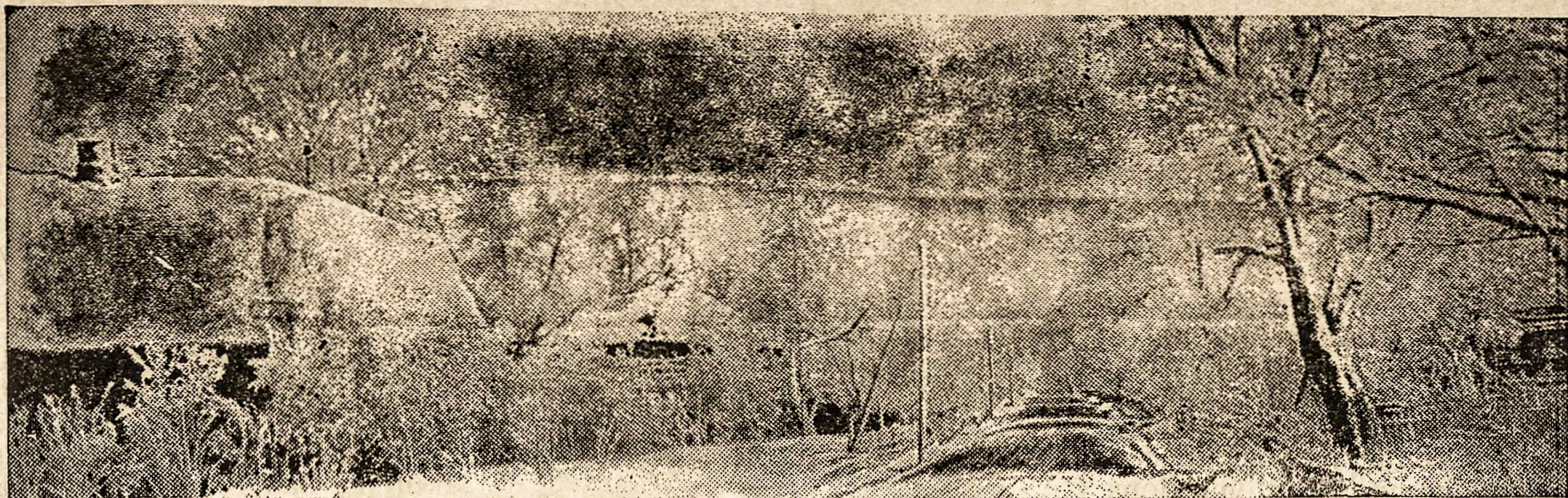

**KAS GEROS SPAUDOS PATARIMO KLAUSO
- NIEKADOS NEKLYSTA**

Lietuvoje dabar sninga ir visi laukai baltu apklotu padengti

TYLIOJI NAKTIS

Tą naktį susivienijo Dangus ir žemė. Žodis tapo žmogumi ir nužengė iš aukštybių, kad gyventi tarp žmonių. Jis atėjo į pasaulį taip, kaip ateina milijonai neturtingųjų žmonių vaikų. Pasi-darydamas jų broliu Dieviškasis žodis nenorėjo išsiskirti iš jų tarpo. Jam patiko dalytis su jais jų vargu. Paprastas gyvulių tvartas, edžios, šienas, dulkės ir purvas. Bet Dangus jį palydėjo iškilmingai — nuostabiai nušvitusioje padangėje pragysta angelų chorai: "Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė geros valios žmonėms". Dangaus angelai pasirodo piemenėliams ir jiems praneša, kas netoliese yra įvykę. Miesčionys nė nepastebėjo, kad kaž kokia svetima moteriškė užmiesčio tvartely pagimdė kūdikį. Tik daug vėliau pasaulis "pamatė jo garbę, garbę kaip vienatinio iš Tevo gimusio Sūnaus, pilno malonės ir Tiesos".

Kai jo tiesa apšvietė žmonių protus ir jo malonė pripildė jų širdis — žmonės suprato, kad tą naktį Jis tikrai atnešė ramybę geros valios žmonėms. Ta naktis tapo meilės, ramybės ir šeimos šventė. Iš visų pasaulio kraštų Kūčių vakarą visi mes mintimis grįžtam į savo gimtinę. Šalčiaus sukaustyta, storai baltu sniegu apsidengusi apšerkšnijusiais medžiais pasipuošusi, stovi gimtoji sodyba. Į ją veda rogėmis išvažinėtas kelelis. Juo mes, prieš daugelį metų, sopulį širdyje nešdami, pasiekėm vieškelius ir jais išklydom į platus pasaulį. Dabar jis kviečia mus atgal į gimtąją pastogę. Prie vartų kryžius mums mena, kad kitokios ramybės, kaip čia, mes niekur neradom. Net gamta supranta Šventosios Nakties rimtį. Nurimęs vėjas, giedras dangus, paslaptinga, sniego pusnyuose atsispindinti, tekančios saulės šviesa. Nei kaimo kely, nei pro kaimą einančiam vieškely, nesimato jokio praeivio. Čia nėra žmogaus benamio — šiandien visi savoj troboj, savųjų tarpė. Gražiau šiandien, negu kas vakarą ir viduj. Šienų ir balta staltiese apdengtas stalas, gausiai valgiais apkrautas. Visa šeima šiandien namie.

Ramybė spindi visų veiduose. Trumpa ir bendra malda ir visi sėdasi prie stalo. Ties kiekvienu padėta plotkelė. Ja dalijasi kiekvienas su kitu, linkėdami laimingai sulaukti sekančių Kūčių. Prisimena tuos savuosius, kurie būdami likimo nublokšti labai toli, negalėjo nė šį šventą vakarą sugrįžti.

Pasauly matėm daug gražių namų ir puikiai išpuoštų salių. Skanių valgių mes valgėm svetimuos kraštuos. Bet niekur nebuvo taip jauku ir niekur nebevalgėm taip skaniai, kaip tėviškės grįčioj prie Kūčių stalo.

Ilgai trunka Kūčių vakarienė. Vienas po kito seka valgiai: kopūstai su grybais, žuvis, šližikai su medaus miešiniu, spanguolių ir avižų kisielius... Senieji prisimena praeitį. Pasakoja savo atsiminimus iš praėjusių metų. Pasakoja šeimos istorijas ir padavimus. Jie žino daug atsitikimų apie girtuoklius išdrįsusius sulaužyti Kūčių vakaro rimtį. Vaikus žavi kalbos apie Dievą pavargusio keleivio išvaizdoj, kuris daug kartų atlankęs Šventąjį Vakara vargšų šeimas. Betliejaus tvartelio istorija apipinama pasakomis, padavimais. Ne žmogus, bet jautis ir asilas pirmutiniai priklaupę pagarbino gimusį Kūdikelį. Todėl šį vakarą pačiam vidunaktį, tvartuose gyvuliai prakalba žmonių kalba.

Jaunimui rūpi ateitis. Ją galima esą atspėti Kūčių vakarą. Skaito išsitraukę iš po staltiesės šieno saują, skaito šiaudelius: jei porinis skaičius — bus šeimoje vestuvės. Jei ne, tai dar visi kartu sulauks kitų Kūčių. Balana kaitindami švino gabalą ant vandens, žiūri kokios figūros susidarys iš jo lašų. Užmirštama miegas ir nuovargis. Tik prisiminimas, kad dar ryt prieš aušrą, reikia būti Piemenėlių mišiose, verčia pagalvoti apie poilsį.

L. K.

SENAS KAREIVIS ALEKSANDRAS

Senas kareivis Aleksandras, ištarnavęs dvidešimt penkerius metus savo pulke, grįžo namo.

Jis žengė sau keliu, glostė išsikerojusią barzdą ir švytravo kardu, kuris saulėje žibėjo, kaip ugnis. Jo švarko sagos blizgėjo, lyg auksinės, ir pentinai taip cinkėjo, kad net miela buvo klautytis. Jis pats dar atrodė drūtas ir vikrus, nors turkai per karą buvo jam perdūrę šoną, o totoriai perskrodę kairįjį žandą.

Pakeliui jisai matė daug gražių miestų ir aukštų namų, kol vieną dieną priėjo didelę girią. Medžiai ten buvo toki tankūs, kad pro sukerojusias jų viršūnes saulės nematė. Barsukai, lapės, vilkai ir meškos landžiojo po krūmus, bet prie Aleksandro nešoko, pabūgę jo kardo.

Jis, keliaudamas giria, pūtė sau dūmus iš pypkės ir vis galvojo, kad jau tiek metų nematė nei savo brolių, nei žmonos, kurią paliko jauną ir dailią, su krykštujančiu sūneliu glėbyje.

Ji bus jau pasenus, o gal ir po žalia velėna atgulus - mąstė Aleksandras. Ir sūnus bus į didelius vyrus išaugęs.

Jam pasidarė ilgu ir nyku. Jis tarė sau:

— Jei aš nūn turėčiau švilpynę, tai ligi vakaro dūduočiau daineles, kurias kadaise savo vaikui vienturčiui niūniavau, ir nebūtų man taip liūdna.

Po kiek laiko jo pypkė užgęso. Jis apsižiūrėjo, kad jau išsibaigė tabakas. Nusiminė senas kareivis, kad žarija daugiau negruzdės jo pypkutėj ir kad mėlynas dūmas nekils į pušų viršūnes.

Gerą valandą plušėjęs per girią ir besigainiodamas sau nuo žandų uodus ir sparvas, Aleksandras pasiekė kryžkele. Jis sustojo ir laužė galvą, kur bepasukus.

Taip dairydamsis, jis pro medžių viršūnes išvydo smilkstant dūmus. Tiesiai per girią jis patraukė ten, kur ugnis kūrenosi, ir išėjo į laukynę.

Senas kareivis apsidairė ir nustebo iš baimės, nors šiaip vyro jo būta drąsaus.

Aikštėje pamatė milžiną, kurio galva buvo aukštesnė už kaukarę, pušimis apžėlusią. Tas griamedis išsyk nepajuto Aleksandro, kuris įsistebėjęs spoksojo, ką anas daro. Juo ilgiau kareivis žiūrėjo, juo greičiau jo išgąstis nyko. Pagaliau jis neišsilaikė ir nusiprunkštė. Juokas suėmė jį taip ūmai kad žmogui net šoną nudiegė ten kur turkas buvo iešmu pervėręs.

Ir kaip nesikvatosi. Milžinas, nutvėręs karvę į glėbį, kėlė ją ant stogo, vešlia žole apžėlusio.

Anas atsisuko ir suriaumojo:

— Ko ten vaipaisi, iškišęs dantis?

— Ką bedarysiu nesivaipęs: kam gi tą galviją keli ant stogo? — atvertė Aleksandras.

— O kaip aš savo dvyklą priganysiu, jei man žolė ant trobos sužėlė?

— Sakyk, ar turi bent trupinėlį proto savo didelėje makaulėje?

Jei turėtum, tai, atsinešęs piautuvą, nušienautum stogą ir pašertum karvę. Milžinas net išsišiepė nustebes.

Jis suniurzgėjo:

— Aure, jau dešimt metų kilnoju gyvulį, ir neateik tu man į galvą...

Nebaigęs savo šnekos, jis dribtelėjo karvę kuri iš to smarkumo ligi kelių susmego į žemę, ir pats, nudrumbėjęs, išsitraukė piautuvą iš palėpės ir puolėsi šienauti stogą, kurį kaip skuste nuskuto. Paskui jis, pašėrė savo dvyklą, pirma ją ištraukęs iš žemės ir tarė Aleksandru:

— Iš pradžių buvau benoriš drožti kumščia ir nutrėkšti tave, kaip musę. Bet dabar, kad besas tikras mano draugas, paspauskiva delnus.

Kareivis atkišo ranką, kurią milžinas sučiaupė į savo leteną ir kad pamygė, net Aleksandro akyse žiežirbos pasipylė ir pirštų kaulai trakstelėjo. Bet aiktelėti, jis vis tiek neaiktelėjo, nes jau buvo prijunkęs prie visokių sopulių: betarnaujant, pulkininkas tris sykus jam buvo šėręs į žandą, o kartą, net patsai generolas jam spyrė į pakinkius.

Tarė milžinas:

— Eiva, aš tave pavaišinsiu.

Jis nusivedė kareivį trobon ir priraikė ragaišio, o tos riekės buvo pusės sieksnio ilgio. Betgi Aleksandras nepabūgo, kad jos ilgos, nes buvo jau tiek perklokęs, kad jam žarnos gurgėjo.

Ir vėl jis vos nepratrūko juoktis, pamatęs, kaip milžinas val-

go: anas nuslampino į klėtį, užsitėpė ant riekės tiek sviesto, kad vienam kašniui užtenka, grįžo į pirkią ir atsisėdęs, maumojo vieną tą kašnį. Ir taip jis del kiekvieno kašnio gūrinėjo į klėtį sviesto, kolei ragaišio surijo pusę kepalą.

— Valgyk sveikas, nespoksojęs į mane.

— Kaip man nespoksoti, jei tu juokus varinėji — tarė Aleksandras.

— Kokius juokus?

— Kodel tau neatsinešus visos puodynės su sviestu? Nereikėtų bindzinėti kiekvieno kašnio...

Milžinas riktelėjo nušvitęs:

— Gudriai šneki. Tik kaip aš galėjau visa tai žinoti, jei man niekas nepasakė?

— Jei turėtum pačią, ji visko tave išmokytų.

Milžinas atsirėmė alkūnėmis į stalą, nykščiu paspendė sau nosį ir susimąstė. Jis taip galvojo dvi ištisas valandas, ir tas darbas, matyt, jam buvo toks sunkus, kad jo smilkiniuose gyslos išpampo tokios storos, kaip virvės.

Galop jis prašneko:

— Aš dabar labai drūčiai svarsčiau ir sumaniau imtis pačią. Ar tu nenueitum pas mano brolių ir jo nepakviestum vestuvėsna?

Atsakė senas kareivis Aleksandras:

NAMAI

Širdis suplakdavo meiliau,
Kai, grįždamas tuščiu keliu,
Jaunystės pilnas troškulių,
Išvysdavau jį, pagaliau!

Dvi tuopos augo ten greta
Viena už kitą vis sparčiau.
Gimtinis stogas! Ir stačiau
Žingsnius energija kita.

Vos koja stabtels ties slenksčiu —
Joks žodis džiaugsmo neišreikš!
Tebegirdžiu kvietimą: "Eikš!"
Iš tylių plaukiantį kerčių...

Paskui... ak, pasaka graudi!
(Tu, mano broli, ją žinai)
Bet tą paveikslą amžinai
Kraujuotoj saugosiu širdy.

Ko tąsyk, siela, nerimai?
O kokioje dabar šaly
Tu atsidusti begali:
"Tai mano čia - namai namai..."

Venancijus Ališas

Jis, keliaudamas giria, pūtė sau dūmus...

— Aš keliauju į sostinę pamatyti karaliaus, kad turėčiau ką papasakoti žmonai, ir vaikų vaikams, kai jau būsiu labai senas ir kai mano anūkėliai, susėdę man ant kelių, klykaudami žais, nusitvėrę už mano ūsų.

— Kaip tik nebus tau iš kelio.....

Tada, kareivis sutiko.

Tarė milžinas:

— Tu buvai man geras ir pasakei, kaip sto-
gą nušienauti, kaip sviestą ant riekės tepti, ir
dar sutikai brolių pakviesti mano vestuvėsna. Už
tai prašyk manęs, ko labiausiai norėtum, ir aš
tau duosiu.

— Duok man pypkę — atsakė Aleksandras,
— kuri be tabako vis degtų, ir varinę triūbelę, į
kurią balsą visi bėgtų prie manęs. Tada uodai
negils manęs, gi besiklausant švilpiniavimo, ne-
bus taip gūdu ir baukštu vienam eiti.

Padovanojo milžinas jam pypkę ir dūdą.

Kareivis padėkojo ir leidos į kelionę. Eiti
buvo smagu ir gera.

Giria ošė, paukščiai čiulbėjo ir stirnos šo-
kinėjo per krūmus. Jis taip smarkiai traukė iš
savo pypkės, kad vienas dūmų kamuolys patai-
kė į nosį voverėlei, kuri suposi pušies viršūnėje
ir dabar ėmė čiaudyti.

Vakarop jisai rado milžino brolių ir užprašė
į vestuves.

Tas paklausė:

— Ar daug gyvulių papiovė?

— Jau treči metai, kai vieną jautį iš girios
veda, o dar tik ragai tematyti — toks jis didelis,
— atsakė Aleksandras.

— O muzikantų, ar daug bus?

— Jau treči metai, kai penki vyrai pučia
vieną dūdą, ir tik per vestuves ji pradės birbti.

— Tai bus linksma — suriko milžino brolis
ir taip sutrepsėjo, kad net akmenys ėmė riedėti
nuo kalnų.

Kareivis Aleksandras bijodamas, kad kokia
skeveldra jam galvos nepraskeltų, pabėgo iš tos
vietos.

(B. d.)

**NESKAITYK GEROS
KNYGOS - SKAITYK
TIK GERIAUSIA.**

Lietuvoje šaldytuvų nereikia; ledo pati gamta prigamina

10 METU su daina

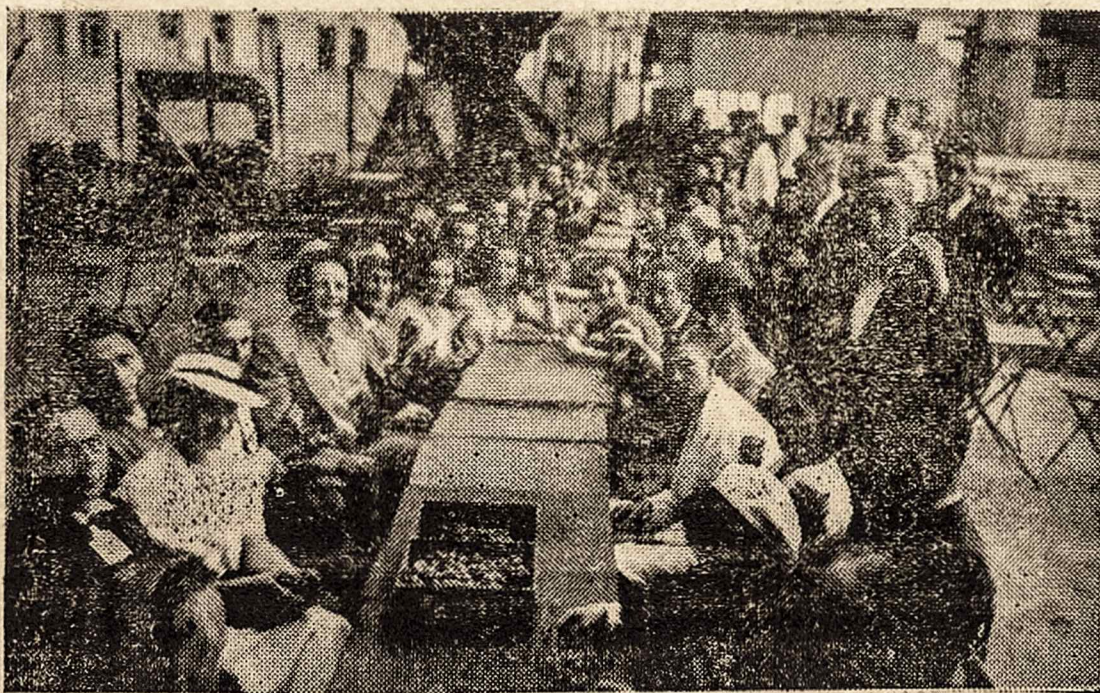
Ars longa, vita brevis — menas amžinas, gyvenimas trumpas. 1947 m. balandžio mėn., Lietuvos R. Katalikų Švento Juozapo Bendruomenės chorui suėjo dešimt metų, kuris gyvuoja po paprijos sparnu, prie lietuvių katalikų bažnyčios V. Zelinoje, S. Paulo mieste.

Pirmi metai — austringi, kovos metai. Pirmas dešimtmetis — veiklos, energijos, stiprios dinamikos dešimtmetis.

Ant tvirtų Bendruomenės pamatų, petys petin su darbščiu kun. Ragažinsku, choras žengė pirmyn meno keliu, apimdamas vis kaskart platesnius meno plotus. Pirmieji dainos garsai, paskleisti iš lietuvių jaunimo ugningų krūtinų, šioje svečioje padangėje, šimtmečius skambės aidais ir liūdys apie mūsų veiklą Dainų Šalies sūnų meno sambūrį.

Pirmieji žingsniai buvo kupini ryžtumo, drąsos, ištvermės. Visus jungė vienas ir tas pats idealas: per dainą į skaidresnį rytojų. Mūsų mestas šūkis: "prie dainos, prie galingos dainos, sūnūs, dukros tautos", rado atgarsio jaunimo tarpe.

Bendruomenės choras beveik visus užsibrėžtus planus yra įvykdeš. Sekmadieniais ir šventadieniais gieda lietuvių katalikų bažnyčioje pamaldų metu. Daug kartų yra pasirodęs nevienoj Sāo Paulo miesto scenoj, kitose bažnyčiose, radiofonuose

Choras ekskursijoje

ir kt.. Keleta kartų buvo kviestas į įvairius paminėjimus nelietuvių, kaip meniniai pasižymėjės, stiprus, skaitlingas choras.

Čia paduodama dešimtmečio darbų apyskaita skaičiais, kur Bendruomenės choras pats yra rengęs, arba pakviestas dalyvavo.

Patikrinus archyve esantį pluoštą programų, choro veikla gali būt pavaizduota šiais skaičiais: 54 dainų koncertai, 27 įvairūs paminėjimai, 75 išvykos, gastrolės, 14 radio programų, 10 religinės muzikos valandų (daugumoj lietuvių kompozitorių) 9 sutiktuvės ir išleistuvės su meno programa, 5 operetės (ju tarpe ir J. Stankūno, choro maestro 3 v. opera "Didvyriai" Red. (, 4 kartus dalyvauta Devintinių procesijose miesto centre su lietuvišku giedojimu).

Viso choras viešai yra pasirodęs, kaip lietuvių meno vienetas 128 kartus.

Savo repertuare turėjo virš 100 dainų, apie 50 giesmių. Pažymėtina, kad išpildyta ir pasaulinio masto kūrinių, kaip Haendelio "Alleliuja" iš oratorijos "Mesijas", Mozarto - "Lacrimosa", Witto-

Liet. Kat. Bendr. Choras. Viduryje kleb. P. Ragažinskas ir dirg. J. Stankūnas

švento Pranciškaus polifoninės mišios, J. Stankūno šv. Jeronimo mišios. Šiuos kūrinius nebekiekvienas choras įstengia sugiedoti.

Dainų repertuare paminėtini: J. Gruodžio - "Ei Jaunieji", St. Šimkaus - "Vėjo dukra", A. Aleksio - "Mes grįšim ten." Šių veikalų išpildymas jau reikalauja technikos, savarankiškumo partijose, harmoninio sąskambio ir bendro pažinimo chorinės meno kultūros.

Choristų skaičius svyruoja tarp - 50 - 80 žmonių.

Bendruomenės choras kolonijos gyvenime yra išvaręs gilią kultūrinio darbo vagą. Jis ir kitataučius suinteresuoti lietuviškos dainos grožiu. Vietos brazilų spauda daug kartų teigiamai vertino choro veiklą, lygindama prie garsiųjų profesionalų chorų, stebėdamiesi lietuvių darbininko sugebėjimu aukštai pakilti dainavimo mene.

Per choro eiles yra daug perėję per ši dešimtmetį jaunimo. Dažnai, apsivedus, ar ištekėjus, pasitraukiama iš aktyvaus darbo chore. Todėl laikas nuo laiko, ligi būna papildoma naujomis pajėgomis, choras susilpnėja. Reikia tikėtis, kad antrasis dešimtmetis irgi bus

KRISTIJONAS DUONELAITIS

Pirmasis lietuvių rašytojas, pradėjęs rašyti pasaulietiško turinio eilėraščius, buvo Kristijonas Duonelaitis.

Kristijonas gimė 1714 m. sausio 1 d. Lazdynėliuose, netoli Gumbinės, (Prūsų Lietuvoje). Mokėsi valdžios išlaikomoje mokykloje ir gyveno neturtėlių bendrabutyje. Vėliau Karaliaučiaus universitete studijavo teologiją, hebrajų, lotynų ir prancūzų kalbas. Baigęs studijas universitete pradžioje mokė dvarininkų vaikus, buvo pradžios mokytojo padėjėju Stalupėnuose. Čia begyvendamas išlaikė egzaminus ir buvo paskirtas Tolminkiemio klebonu (evangelikų).

Buvo labai rūpestingas klebonas. Pamokslus sakydavo vokiškai ir lietuviškai. Buvo pažangus ir šviesus žmogus. Parapijiečiai Duonelaitį labai mėgo, nes jis buvo jiems atsidavęs.

Kai Rusijos caras įsakė visoje bažnyčiose atlaikyti pamaldas ir sakyti pamokslus Aleksandro Nevskio garbei, tai Kristijonas Duonelaitis, atvirksčiai, pasakė labai aštrų pamokslą. Sukilimo metu, kai daugelis žmonių

Kristijonas Duonelaitis
1714 - 1780

pasitraukė į miškus, kartu su jais buvo ir Kristijonas Duonelaitis, teikdamas jiems dvasinius patarimus.

Žymiausias jo veikalas yra poema "Metai", kur apdainuoja keturis metų laikus ir kaimiečių džiaugsmus ir vargus. Gyveno tarp kaimiečių, matė jų vargus, juos užjautė ir jiems savo kūrybą skyrė. Labai nemėgo ištautėjančių lietuvių. Vienoje "Metų" vietoje šiaip barasi:

Ak kur dingot jūs barzdotos
mūsų gadynės,
kaip lietuvininkės dar vokiškai
nesiriedė
ir dar vokiškus žodžius ištart
negalėjo.
O štai, dar negana, kad vokiškai
dabinėjas;
bet jau ir prancūziškai kalbėt
prasimanė.
Taipgi bezaunydamos ir darbą
savo pamiršta.

Nėra abejonės kad Kristijonas Duonelaitis yra pirmasis garsus lietuvių poetas, pirmasis ėmęs rašyti dailės kūrinius lietuvių kalba.

Pasimirė 1780 m. sausio 18 d.

ŠIKŠNOSPARNIO GRAUDENIMAS GIRTUOKLIUI PONUI

Štai, viens pons, puikiai rėdyts (tiktai gėda sakyti), mislyk tikt, aukščiausiu ponu vins, prisiedęs ir visokių rinevynių, svetimų, prisikošęs, voliojos ant aslos ir prasikeikdamas rėkė: nes jis velnios ir velniukščius kaimenę visą, Dievą bliuznydams, taip baisiai šaukti pagavo, kad visa pekla, dėlto nusigandusi rūko, irgi bedugniai jos bei pamotos prasivėrė. Žinom juk visi, kaip ponai keikdami rėkia; bet ir būrai jau nuo jų mokinasi rėkaut. "Kas tau bėdžiau kenk?" šikšnosparnis, tyrinėdams irgi nuskusdams, poną pasidrašino klausti, "Ar gumbu sėrgi, perdaugel kabiar ēdęs" Mažu pečenkos vėl iš pilvo verčiāsi laukan? Juk ir tavo tetėns, užpernai taip prisiedęs,

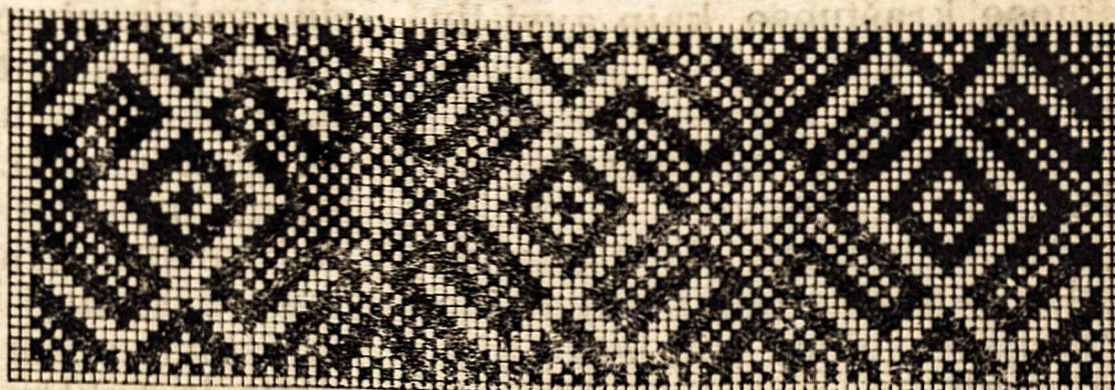
su savo pusbroliais, kaip tu, pilvuodariu sirgo, ir paskiau jie perplyšo ir numirė baisiai."

Štai didpilvis šitas, tą graudenimą jausdams, dar daugiau išputo ir durniuoti pradėjo: nes jis tuo plaukų nuo kiaušės nupešė pluoštus, o paskui barzdos nuo smakro pusę nuplėšė ir su nagais kumpais savo veidą visą sudraskė. Bet dar tai negana; jis virš pinigų graibydams ir besispardydams, su valgiais parmetė stalą; Taip, kad šunys, išvisų pašalių susibėgę, poniškus valgius ir brangius viralus ēdė. Bet ir tuo negana; jis ėmęs didelį peilį, gerklę su stemple jau perpiaut ištiesė ranką. Čia šikšnosparnio širdis taip nusigando, kad šikšniniai jo sparnai jau n'igalėjo.

Kristijonas Duonelaitis (Metai)

atžymėtas reikšmingais darbais. Susipratęs kolonijos jaunimas neleis nutilti lietuviškos dainos garsams. Daina ir toliau žadins tėvynės meilės ugnį čia taip toli nuo Tėvynės. Šioje plotmėje choras turi daug nuopelnų, o ateityje jo laukia plati veiklos dirva.

JUOZAS STANKŪNAS

MIRTIES SLĖNIS

Vokiečiams pralaimėjus karą, iškilo visa eilė niekšybių, kurias papildė naciai. Visoje eilėje Vokietijos vietų buvo atidengtos koncentracijos stovyklų paslaptys, kurios šurpu nukrėtė visą pasaulį.

Viename nedideliame mieste lyje, Flosenburge, buvusioje koncentracijos stovykloje buvo įsteigta išvietintų žmonių (DP) stovykla. Ten nukankintų aukų paminėjimui lenkai sumanė pastatyti paminklą. Lenkus perkėlus į kitą vietą paminklą statyti baigė lietuviai.

Paminklas yra aukšto stulpo pavidalo ant kurio surašyta tautybių pavadinimai ir aukų skaičius. Šiame mirties sąrašė iš viso yra 18 tautybių. Rusų 26.430, lenkų 17.546, vokiečių 5964, prancūzų 4771, čekų 3784, žydų 3132, italų 3413, lietuvių 2480 ir t. t. Viso ten buvo sudeginta 73.696 žmonės.

Ten pat įrengta koplytėlė pavadinta "Kristus Kalėjime". Vieną iš septynių jos langų paves-

ta papuošti lietuviams.

Šioje stovykloje nukankintų lietuvių pelenus priėmė globoti Buvusių Politinių Kalinių Sąjunga. Urną su pelenais manoma persiųsti į Ameriką, iš kur ji vėliau bus pergabenta Lietuvon.

Dabar šis klaikus mirties slėnio paminklas nevieną lankytoją nukrečia šurpu ir primena baisią netolimą praeitį.

KAS YRA TIE D P

Spaudoje dažnai tenka užtikti dvi raidės DP, kuriomis yra pažymima viena rūšis žmonių. Šios raidės, yra sutrumpinimas dviejų anglišku žodžių "Displaced persons" (išvietinti žmonės).

Rašytojas Pulgis Andriušis, šių žodžių prasmę savaip aiškindamas, sako, kad tai reiškia - "Dievo paukšteliai".

Šie žmonės neteko savo pastogių ir tapo išvietintais šio paskutiniojo karo pasėkoje ir dabar kaip niekam nereikalingas balastas, skursta Vokietijoje, Austrijoje ir kituose kraštuose, kaip gyvi liudininkai, kad karo padarytos skriaudos dar nėra atitaisytos.

Apie šiuos žmones tenka išgirsti įvairiausių nuomonių ir pasisakymų. Vieniems jie išdavikai, kitiems - nusikaltėliai. Vieni juos globoja ir padeda, kiti ieško būdų pakenkti.

Tačiau geriausia juos pažino

ir tapo nuoširdžiais jų prieteliais ir gynėjais tie, kuriems teko juos iš arti pažinti: U.S.A. generolas Eisenhoweris, prezidento Ruzvelto žmona ir kiti, lankėsi DP stovyklose ir ypatingai buvo sužavėti pabaltiečių mokyklomis, kultūrine veikla ir organizuotumu. Šiandien jie teisingai atsiliepia apie DP.

O štai ką pasakė Baltijos Universiteto globėjas karininkas Mr. R. Riggle: "Dar Amerikoje išgirdau, kad DP esą nepaprasti žmonės; jų yra daug Vokietijoje ir kituose kraštuose. Kiekvienas DP, kaip taisyklė, niekumet neturi reikiamų dokumentų, keliaujant - reikiamų leidimų. Tokį sulaikius, jis papila pluoštą įvairių įvairiausių popierių turinčių atstoti dokumentus. Jie užmušinėja, plėšia, žodžiu, bailsūs viršgamtiški sutvėrimai. Todėl prieš primant asmenis tarnybai, jiems būdavo specialios mokyklos, kuriose būsimieji UNRRA pareigūnai išeidavo tam tikrą kursą, kaip elgtis ir auklėti DP. Taip "apšviestas" atvykau Vokietijon, Ham-

J. AISTIS

GODA

Neverk, neverk, motule,
Ir neraudok taip kruvinai, —
Ramus kalnely guli
Sūnus, užmigęs amžinai....

Ir guli jis nevienas,
Jų krito didelis būrys, —
Tenai žvangėjo plienas,
Žvangėjo plienas kraugerys.

Ir zvimbė plieno kulkos,
Tarsi bitelės vakare —
Išvirto visas pulkas,
Tartum pėdeliai pabarėj.

Juodi varnai ten ratą
Aplinkui rašo krankdami —
Bet jis skliautų nemato:
Širdis krūtinėje rami....

Neverk, neverk, motule,
Neverk ir neraudok nūnai —
Ramus kalnely guli
Sūnus užmigęs amžinai....

1945-4-26

burgan. Vos įvažiavau į Hamburgo priemiesčius, pradėjau dairytis ieškodamas tų nepaprastų DP. Didžiausiam mano nustebimui, niekur nepastebėjau jokių keistų nematytų asmenybių. Pagaliau, pačiame miesto centre, radau didžiulius rūmus, ant kurių pastebėjau raides "UNRRA" ir "DP". Pats namas - maždaug kaip amerikiečių penktos eilės viešbutis. Pirmieji DP man padarė visiškai žmonišką išpūdį. Jie netik nesiškyrė nuo vokiečių, bet ir nuo mūsų. Jie mokėjo kalbėti ir žinojo ką kalba; jie mokėjo prašyti ir žinojo ko prašo. Jie turėjo savo tėvynes ir namus, bet nei vienas nenorėjo grįžti. Vėliau, aš puikiai supratau tai. Jie valgė tik sriubą, bet nesiskundė. Pamačiau, kad reikia ir verta iš jų daug ko pasimokyti". Štai ką pasakė vienas iš daugelio amerikiečių, arčiau pažinusių DP".

B. Karna

NUO ATOMO IKI BOMBOS

A. GRABAUSKAS

Karas Europoj pasibaigė. Tik tolimuosiuose Rytuose — Ramiojo vandenyno salose ir Azijos žemyne mūšiai vyko visu smarkumu. Japonai paskelbė pasauliui nekapituliuosią ir ginsis iki paskutinio žmogaus. Japonų karių fanatiškumas viršijo U.S.A. ginklų pranašumą.

Tik staiga, 1945 metų rugpiūčio 7 dieną, viso pasaulio laikraščių puslapiai sumirgėjo sensacingom antraštėm: "Numesta ant Japonijos atominė bomba", Hirošima sunaikinta per 1/300 sekundės", "Japonija kapituliuoja"! Visą pasaulį sukrėtė pirmosios atominės bombos sproginimo pasekmės.

Deja, eiliniam piliečiui sunku buvo tai suprasti. Tiesiog negalimybė. Viena bomba-visą miestą? O ištikrųjų taip yra. Ir su šituo "technikos stebuklu" bandysiu bent dalinai skaitytojus supažindinti.

Patsai atominis mokslas nėra toks jau jaunas. Prasideda jis nuo 1805 metų, kada anglų fizikas Daltonas paskelbė, kad visi kūnai pasaulyje susideda iš labai smulkių dalelių ir kad kiekvieno kūno dalelytės yra skirtingos. Bet tiksliai jų esmę ir savybes irodyti jam nepavyko. Vėliau jo pradėtąjį darbą tęsė Berzelius, Liebig, Gay-Lussac ir kiti. Galų gale prieita prie periodinės elementų lentelės susistatymo, kurią sudarė 1870 metais garsusis rusų mokslininkas Mendelejevas. Jo laikais nevisi elementai buvo žinomi. Bet ir šitiems nežinomiems jo paduotos jų savybės, lyginamieji svoriai, atominiai svoriai, šilimos ir elektros pralaidumas beveik visai atitiko juos suradus.

Nesigilindami į šio mokslo istoriją, susipažinkime su kūnų sudėtimi, pačiu atomu ir jo suardymu.

Kaip aukščiau minėjome, visi kūnai susideda iš labai mažyčių dalelių — atomais vadinamų. Tai yra mažiausia substancijos (medžiagos) dalelytė. Bet vėliau paaiškėjo, kad ir pats atomas susideda iš dar mažesnių dalelių, apie kurias pakalbėsime vėliau.

Iš to, kas buvo pasakyta, susidaro įspūdis, kad patsai atomas, nėra dar toji mažiausioji medžiagos dalelė, jeigu jis pats dar susideda iš mažesnių dalelių. Bet taip nėra. Tiksliai atomas turi to elemento savybę (pavyzd. geležies vario, anglies ir t. t.), bet jau atomo sudedamosios dalys tų savybių neturi.

Visos pasaulyje medžiagos — daiktai susideda iš 92 elementų. Šitų elementų junginiai, kurių yra apie šimtas tūkstančių, sudaro visą mūsų matomąjį ir jaučiamąjį pasaulį, t. y. žmonės, gyvuliai, augalai, metalai, mineralai, skysčiai, dujos ir t. t. Dar 400 metų prieš Kristų, graikų mokslininkai buvo pastebėję tai. Tiksliai jie manė, kad pasaulis susideda iš 4 elementų: žemės, oro, ugnies ir vandens. Bet paskutinių šimtmečių fizikos mokslo smarki pažanga atidengė mums medžiagos sudėties paslaptį, kokią mes dabar pažįstame.

Taigi medžiagos susideda iš atomų, o atomai iš dar mažesnių dalelių, kurios tarp savęs yra su-

rištos tam tikrų jėgų, apie kurias irgi kalbėsime vėliau.

Nors atomų dydžiai yra labai įvairūs, bet nė vieno iš jų, ir stipriausio mikroskopo pagalba, negalima pastebėti. Tam tikslui naudojami yra taip vadinami elektron-mikroskopai. Kaip orientacinį dydį paduosime pav. vandenilio atomą. Jų viename colyje sutilptų du šimtu milijonų. Kitų elementų atomai yra kelis kartus didesni.

Kiekvienos medžiagos atomas yra amžinajame judesyje. Judesio greitis priklauso nuo atomo masės ir kūno temperatūros. Šitie milžiniški greičiai siekia 5000 - 25000 pėdų į sekundę. Tiksliai temperatūroje (šalčio) — 273°C jų greitis turėtų lygintis nuliui. Bet toji temperatūra dar nėra pasiekama. Jeigu tai būtų pasiekama — įvyktų visiška kūnų desintegracija. Minėtąjį judesį atomai atlieka labai mažame plote ir jo eigoje jie daužosi viens į kitą milijardus kartų į sekundę. Bet savo energijos jie nei praranda, nei daugiau įgauna. Tas mūsų matomajame pasaulyje neegzistuoja. Žinome, kad pagal fizikos dėsnius, jokia "perpetuum mobile" negali būti, nes dėl esančios trinties, inercijos jėga susieikvoja ir mašina pereina į rimties stovį. Panašiai yra su mestu žemėn sviedinuku. Pradžioje jis pašoksta atatinkamon aukštumon, antru kart atsimušęs pašoksta žemiau, ir galų gale visiškai nurimsta. Yra sakoma, kad toks kūnas nėra elastiškas. Tuo tarpu atomai yra 100% elastiški, nes jie tiems dūžiams jokios energijos neieikvoja.

Jau minėjome, kad atskiri elementai turi savo atominius svorius ir kitas savybes. Kiekvienas iš tų 92 elementų buvo rūpestingai pasvertas lyginant su lengviausiu ir paprasčiausiu vandenilio (H) atomu, kuris buvo priimtas už vienetą (faktinai-1,008). Kitų elementų atominiai svoriai yra didesni, pav. anglies 12, azotas-14, deguonis-16 ir t. t. Pagaliau paskutinis (92-sis) uranium-atominis svoris 238. Šitie atominiai svoriai nėra paduodami gramais, ar kitais svorio vienetais. Bet tai yra reliatyvūs dydžiai, rodantieji svorio santykį vienos medžiagos atomo su kitos.

Kitas nemažą reikšmę turįs dydis, yra elemento eilės numeris Mendeljevo lentelėje. Pav. anglis, (C) atominis svoris 12, eilės numeris — 6. Reiškia kad minimoj lentelėj stovi 6-toj vietoj po vandenilio (H). Abu paduotieji dydžiai mums leidžia atskirti vienos medžiagos atomą nuo kitos, nes Mendelejevo lentelėje paduotas elemento eilės numeris rodo kiek elektronų skrieja apie atomo branduolį. O taip pat kiek teigiamai (+) užkrautų dalelių (protonų), randasi brauduolyje. Atominis svoris, minus eilės numeris, lyginasi neutronų skaičiui branduolyje.

Kas yra elektronas, protonas ir neutronas, aptarsime kiekvieną jų atskirai.

ELEKTRONAS. Yra neigiama elektra užkrauta atomo dalis, kurios masė yra 1835 kartus mažesnė už to paties branduolio masę, bet savo dydžiu jis yra žymiai didesnis už branduolį. Jeigu mes įsivaizduotume branduolį žirnio didumo, tai jo elektronas turetų 30 pėdų diametro ir skrietų 300 mylių atstume nuo branduolio. Elektroskrūvio dydis — lygus vienetui (1). Praktiškai elektrono masė neimama dėmesin, nes jos energija yra visai nežymi.

(Tęsinys kitam nr.)

Mažiesiems

**Diedukas
Kalba**

Mažieji mano prieteliai, šiais metais aš turėjau nepaprastai daug darbo. Turėjau išsiųsti daug dovanų. Po Kalėdų mano darbas baigsis ir aš imsiu nuobodžiauti. Manau, kad jūs neužmiršite savo seno draugo ir išklausysite jo vieną prašymą. Parašykite man laišką. Man labai įdomu žinoti, kaip jūs praleidote Kalėdas, ar laimingai baigėsi jums mokslo metai ir bendrai kaip jums sekasi.

Diedukas

BARBORYTĖ IR PETRUKAS
SUSIKIBĖ, LINKSMAI SUKAS
PER KALĖDAS TOKSAI LAIKAS.
DŽIAUGIAS SENAS, ŠOKA VAIKAS
TAD IR ŠOKIM — TEPAGROJA
KAIP KADAISE LIETUVOJE

Lietuviai Kanadoje

Keletą šimtų lietuvių tremtinių, vyrų ir mergaičių, nuvyko Kanadon. Vyrų daugumoje dirba žemės ūkyje ar miškuose, o mergaitės — ligoninėse ir kitose panašiose įstaigose, dažniausia prie namų ruošos. Kokia ten yra nuvykusių lietuvių savijauta rodo gautų laiškų ištraukos:

V. Puodžiūnas rašo: ".... Pagaliau, po didelių vargų ir laukimų, Vokietijoje, šiaip taip pakliuvau į Kanadą. Mums dabar Kanada yra tikras laimės kraštas, nes po tokių vargų ir nedateklių, tiesiog jautiesi naujai atgimęs; atsiranda energijos dirbti ir gyventi pasaulyje. Darbovietėj aš jau dirbu trys savaitės. Darbas nelengvas. Šiek tiek reikia ir pasitempti. Mūsų stovykloje gyvena 20 lietuvių. Didelis trūkumas literatūros, ypatingai laikraščių, o labiausiai, kad nėra bažnytėlės"...

Irena Paulionytė rašo: "Aš spalio 7 d., drauge su 500 kitų mergaičių apleidau Europą. Kanadą pasiekiau spalio 16. Iš Halifax uosto dvi paras teko važiuoti traukiniu ir pagaliau spalio 18 d. pasiekiau Sarnia miestą, kuriame apgyvendino 10 lietuvių ir 5 lenkaites. Sarnia randasi prie pat U.S.A. sienos. Dirbu šv. Juozapo ligoninėje, kuri yra sesučių vienuolių priežiūroje. Aš dirbu ligoninės personalo valgykloje, kur reikia dirbti nuo 7 val. iki vakaro 6:30. Dieną nuo 14, ligi 16 val. turiu laisvą laiką. Į dieną uždirbu vieną dolerį ir kelis centus. Tai palyginamai labai mažai, kad net tinkamo siuntinio tėvams negaliu pasiųsti. Ligoninėje reikia dirbti metus laiko. Po to galima bus pasiieškoti geresnį darbą... Ak, nebūtų jau taip bloga, kad tėvai kartu būtų."....

KNYGOS

KUR BAKŪŽĖ SAMANOTA. Kultūrinio Instituto iniciatyva, Amerikoj New Yorke, šiais 1947 metais išleista rašytojo A. Vaičiulaičio apysakų rinkinys "Kur Bakūžė Samanota". Tai pirma A. Vaičiulaičio knyga išleista užsienyje. Laisvoje Lietuvoje buvo išleista Vakarų Sargo Namely, Vidudienis Kaino Smuklėj, Mūsų Mažoji Sesuo, Valentina, Nuo Sirakūzų ligi Šiaurės Elnio, ir kt. Nemaža ir Brazilijos lietuvių šias knygas yra skaitę, nes po vieną kitą egzempliorių lietuviškiems knygynams buvo prisiūsta iš Lietuvos. Geresniam supažindinimui su A. Vaičiulaičio kūryba, "M. L." spausdina vieną apysaką "Senas kareivis Aleksandras," iš leidinio "Kur Bakūžė Samanota".

Norintiems šią knygą įsigyti, "M. L." Redakcija mielai patarpininkaus.

SVETIMOJ PADANGĖJ. Tai jau penkta Petro Babicko poezijos knyga. Autorius gerai pažįstamas visuomenei dar nepriklausomoje Lietuvoje daug rašęs periodinėje spaudoje ir išleidęs keletą knygų, dabar atsidūręs svetimoj padangėj nepaleičia plunksnos iš rankų.

Jeigu Lietuvoje "Elada", P. Babickas su pasigėrėjimu aprašo Graikiją, tai čia visiškai nėra žavėjimosi svetimais kraštais. Iš kiekvieno eilėraščio dvelkia nusivylimas ir savo krašto ilgesys, kur poetas nukrypsta net į melancholiją.

(Perkelta į 17 pusl.)

K A S B U V O 1 9 4 7 metais

Ivykiai yra tie istorijos veiksniai, kurie per šią dieną kúria rytojų, kúria ateitį, kurią mes visi norétume jau šiandien žinoti, ispėti.

Tokių ivykių akyvaizdoje vienas jų yra beu svarbesnis už karus ir jų pabaigas. Jo vardas — atomas. Stovime atominio amžiaus angoje. Suskaidytas atomas reiškia milžiniškos galybės ir jėgos šaltinį žmogaus rankose.

Labai sukėlė pasaulio dėmesį 1947 vasario mėnesį Kanadoje kilusi garsi špionažo byla, kur rusų šnipų tinklas sovietų atstovybės Kanadoje vedamas, dėjo visas pastangas išnešti atominių tyrimų ir bombų gamybos paslaptis į Rusiją.

Po šių ivykių J.A.V. laivynas senate 8.4.47 pareikalavo, kad būtų griežtai sekama atominės energijos gamyba.

J.A.V. laivynas nesitenkindamas saugumo stiprinimais, pats tobulina ir plečia atominius ginklus, didindamas savo ne tik ginamąją bet ir puolamąją jėgą. Taip 17.5.47 ten buvo daromi bandymai su atominiais radioaktyviais debesimis, kurie sudaromi išmetant nesprogstamąsias atomines bombas, bet tik skleidžiančias radio aktyvumą, užteršiantį lėta mirtimi didelius plotus. 26.5.47 buvo padaryti bandymai su radio — aktyviomis dujomis.

Iš Rusijos, kuri viską laiko gilioj paslapy ir kniebia svetimas paslaptis, atėjo žinios paties Užs. Reik. komisaro Molotovo lūpomis, jog atominė bomba rusams “néra paslaptis”.

Tas pareiškimas Amerikoje nepadarė savo ispūdžio ir buvo palaikyta labiau už diplomatinės bombos sproginimą negu už atominės.

Delegatai didžiosiose konferencijose tariasi, ginčijasi, nesusitaria. Kodėl? Jų pašamonėse tvyro visi tie baisieji ginklai. Jie nors dar tarp savęs tebesikalba, bet vaizduotėje regi savo priešus jau negyvus ar išgaruojančius, ir kalbasi vieni su kitais kaip su mirusiais.

Teisingiau, gyvename ginklų paliaubų metus. Prisiminkime 1947 metų ivykius, tada gal geriau pamatysime ar žmonijos arka plaukia į takingesnius vandenis, ar artėja prie žiauresnės audros?

J. Amer. V-se, 8.1. Generolas Marshall perima iš Byrnės'o Amerikos užsienių reikalų ministeriją.

Generolo Marshall atėjimas prie J. Amer. V. politikos vairo' buvo pradžia kietos politikos su rusais. Tą pat mėnesį (17. 1.) kilo ginčai su Rusija dėl Špitzbergeno salyno, kuris priklauso Norvegijai. Ten per paskutinį karą buvo amerikonų karo bazės apsaugoti jūrų transportams į Murmanską. Amerikonai tas bazes pasiliko savo žinioje ir iki šiol. Tas pat su baze Islandijoje. Tokie pat reikalai ir su Grenlandija. Amerikonai laiko tas bazes būtinomis savo saugumui — Rusai jaučia jose į juos nukreiptą smaigalį per arktiką.

Ateities karų ruošime Arktiką ir Antarktiką įgiją pirmą kartą pasaulio istorijoje svarbos, kai po bazės globalinei aviacijai.

Rusai, jausdami amerikonų pramonės sustiprintą gamybos eigą, mėgina sukelti visą eilę streikų per angliakasių uniją, vadovaujamą John L. Lewis. Įsikiša valdžia ir federalinis teismas

nuteisia Lewisą sumokėti pabaudą, už nevykdymą valdžios parėdymų, \$ 10.000, o angliakasių uniją \$ 700.000. Tačiau streikų padaryti nuostoliai Amerikoje prašoka šimtus milijonų dolerių.

Nuo kovo mėnesio J. Amer. V. prasideda planinga anti-komunistinė kampanija. Kova prieš komunizmą persimeta ir į kitas abiejų Amerikos žemynų valstybes.

Kovo mėn. 12 d. prez. Trumanas paprašo Amerikos kongresą 400 milijonų dolerių paskolos Graikijai ir Turkijai.

Šių paskolų suteikimas kraštams, kur bent kiek būtų buvę galima sušvelninti žmonių skurdą, sukėlė didžiausią pasipiktinimo audrą Rusijoje.

13.6. ateina žinios apie gen. Marshall'o ekonominės pagalbos planą visai Europai. Pradžioje visos valstybės ištiesia rankas gauti paskolų, bet netrukus Rusijos satelitai ir užimtieji kraštai, Maskvai spaudžiant, vienas po kito nuo dolerių atsiskako. Paryžiuje įvyksta konferencija tuo reikalu, bet ten tik dar labiau išryškėja skilimas tarp rytų ir vakarų. Kol Paryžiuje buvo konferuojama,

rusai pakišo ir pravedė prekybos sutartis su Čekoslovakija, Bulgarija, Rumunija, Ungarija ir Lenkija. Tos liepos mėnesį sudarytos sutartys duoda Rusijai išimtiną užsienio prekybos monopolio teises, užsklėsdamos duris anglams ir amerikiečiams.

Amerikonai primena rusams, jog jie skolingi už karo metų jiems skolon parduotas karo medžiagas ir prekes 11 bilijonų dolerių... Rusai nesiteikia nei atsakyti...

UNO (Sajunginių Tautų Organizacija) posėdžiavo daug kartų lyg ir naujoji Tautų Sąjunga.

17.9.47 tuose posėdžiuose gen. Marshall smarkiai puolė rusų politiką. Molotovas ir Višinskis atsiplūdo atgal.

RUSIJA

Rusai į savo buvusiuosius sąjungininkus atsiskuko kaip į priešus. Pasiskubindami paskelbti kapituliuojančiai Japonijai ir nekariavusiai Bulgarijai karą, jie užtikrino sau teisę į grobį.

Rusija, karo laimėtojų eilėse, stovi šale grobio su medžiotoju peiliu rankoje ir rėžia bei engia kiek ir kur tik gali. Ir labai niršta, jei jiems kas kur sukliudo.

4.3.47 Stalino uošvis Kaganovičius (jo sesuo dabar yra trečioji Stalino žmona) tapo paskirtas Ukrainos komunistų partijos generaliniu sekretoriumi “apvalyti” komunistų partiją. Ukraina, kuri per šį karą daugiausia nukentėjo, daugiau pamatė vakarų pasaulio ir dabar vėl valoma, trėmimais ir krauju...

Rusai pravedinėjo raudonuosius rinkimus Lenkijoje Ungarijoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Rumunijoje, o iš Jugoslavijos padarė savo priešakinę poziciją skverbtis į likusiąją Europą.

Bulgarų opozicijos vadas Nikola Petkov pakartas, rumunų Dr. Julius Maniu areštuotas, jugoslavų Dragoliub Jovanovič su žmona areštuoti — visi žemdirbių luomo atstovai, smulkiųjų žemdirbių! Valdžia palikta grynai komunistų rankose; pirmieji asmenys yra, be to, ne tų kraštų, bet sovietų Rusijos piliečiai. Taip yra su bulgarų G. Dimitrovu, jo pirmąja ranka Cola Dragoičeva; taip yra su Anna Pauker, Rumunijos užsienių reikalų ministriu; Ungarijai primestasis ministrų pirminku komunistas Matyas Rakosi yra sovietų pilietis ir raudonosios armijos brigados generolas.

Tačiau 1947 metai atnešė rusams visą eilę nepasisekimų tarptautinėje politikoje. Jau pernai

jie turėjo pasitraukti iš Irano provincijos Azerbeidžiano, palikdami persų valioj didelius žibalo plotus.

Gavo atsiimti savo agentus iš Japonijos, jų tarpe ir pravoslavų popų misiją, kurią Stalinas buvo nusiuntęs japonų krikštyti.

Teko palikti ambasadas ir išsinešdinti iš Brazilijos ir Čilės.

UNO posėdžiuose nesisekė ir būdavo dažniausia nubalsuojami jiems nepageidaujama linkme. Vetavimai pastatė prieš rusus likusias tautas. Nuolaidų laikai pasibaigė ir šiandien Maskva žino kur baigiasi ribos.

Isteigtas Belgrado "kominformas" varo stiprią akciją Prancūzijoje ir Italijoje. Rusai mėgina laimėti tuos vargo apgraužtus kraštus sukilimais iš vidaus.

Liūdniau sekasi Graikijai. Iš Jugoslavijos ir Bulgarijos nuolat sunkiasi komunistų agentai, pinigai ir karo medžiaga. Graikų komunistų eilės gana gausios, ir turi pereito karo "guerrilinę" praktiką.

Pasižiūrėjus į žemėlapi matosi šios kampanijos tikslas: Įvartyti pleišta nuo šiaurės iki Solonikų ir tuo būdu atskirti Makedoniją ir Trakiją nuo Graikijos. Jei bulgarai su rusais vėl atsirastų prie Egėjaus jūros krantų, keletas lėktuvų ir raketinių bazių paverstų turkų Dardanelius be-reikšmiai.

Štai kodėl amerikona ir anglai taip stengiasi paremti Graikiją ir Turkiją. O tuo tarpu Graikijoje siaučia tarpusavio skerdynės.

Rusijoje dirba didelis skaičius geriausiųjų vokiečių mokslininkų, ypatingai aviacijos, raketų ir atomų srity.

Vokiečių mokslininkai rusų aviaciją pastumėjo kokiais 10 metų pirmyn. Ten jau pastatomi geri lėktuvai naikintojai ir raketinės bombos, galinčios pataikinti už 1400 klm. į taikinį 10 kilometrų apskritime.

Daromi generalinio štabo planai trečiajam pasauliniam karui.

Karo belaisviai į Vokietiją ir Austriją palei-

džiami tik besveikačiai; iš sveikųjų sudaryta darbo armijos, o taip pat ir ginkluotos vokiečių armijos rusų vadovybėje, naudojantis vokiečių maršalo von Paulus karininkų grupe.

VOKIETIJA. Niekas šiandien jos valios neklausia, nei balso neklauso. Rytinė Reicho dalis ištuštinta ir padalyta.

Vakaruose sukimšta milijonai ir vėl milijonai vokiečių iš rytų, ir milijonai svetimšalių pasitraukusių ir nenorinčių grįžti į savo šalis.

Jokios centralinės valdžios, jokios finansų administracijos. Rusai turi pasiėmę reichsbanko pinigų klišes ir spausdina markių, kiek tik nori. Sudaromos rusų vokiečių bendrovės ir už tas markes perkami vokiečių turtai ir fabrikai. Tomis pat markėmis apmokami ir darbininkai.

Geležinkelių linijos bėgiai nuimami, fabrikai išardomi, ir visa tai išvežama. Niekas negalvoja apie ateitį, nes dabarčiai nei duonos, nei kuro, nei apdaro nepakanka.

Tačiau nors ji pati ir nedalyvauja, Vokietija vis vien figuruoja politikos apskaičiavimuose ir kombinacijose. Dėl jos varžosi nugalėtojai.

ANGLIJA

Karo meto suvaržymai dar nevisi nuimti. Kiti vėl turėjo būti sugražinti. Maisto klausimas opus ir vis jo dar negausu. Anglies gamyba nedidelė.

Darbiečių vyriausybei nepavyko išspręsti daugybės klausimų tiek vidaus, tiek užsienio politikos reikaluose.

Dėl to Čiurčilis vėl pradėjo smarkią kovą prieš dabartinę vyriausybę. Palestinoje anglai turėjo tiek painiavų su žydais, kad galop nutarė iš ten pasitraukti. Egiptas kviečia ir prašo anglus iš ten išsikraustyti ir tuo reikalu įteikė skundą ONU organizacijai.

Anglijai taip pat nepavyko sutaukinti nei indusų su musulmonais. Neradę kitos išeities anglai 15.8. davė Indijai nepriklausomybę. Vietoj tuo pasidžiaugti, indusai ir Pakistano musulmonai pradėjo tarpusaves skerdynes. Per mėnesį laiko išsižudė virš 300.000 žmonių 22.11.47 anglai duoda nepri- (Pabaiga 19 pusl.)

Visame

PASAULYJE

TAIKA DAR NETIKRA

konferencija paskyrė 3 milij. svarų sterl.

pareiškė Popiežius PiusXII savo Naujų Metų enciklikoje ir kreipėsi į viso pasaulio katalikus melstis už taiką.

PALESTINOJE EINA KOVOS

Cairo. Palestinoje paskutiniu laiku vyksta neramumai. Jie dar padidėjo anglams pažadėjus atitraukti savo kariuomenę.

Arabų vadai pareiškė pradėsią žygį į Palestiną tuojau po naujų metų. Libanietis Fauzi Kaukji paskirtas kariuomenės vadu.

Šiai kampanijai finansuoti karalius Ibn Saud davė 4 milijonus dolerių. Yemen karalius — 100 milij. svarų sterl. Arabų vadų

Amerikos, Anglijos, Prancūzijos ir Rusijos premjerai, susirinkę Londone sudaryti taikos sutarties planą su Vokietija, nepriėjo jokio susitarimo.

Dar konferencijai neprasidėjus, pasaulio spauda ėmė pranašauti jos nepasisekimą. Dabar eina gandai, kad trys valstybės be Sovietų S-gos sudarys taikos sutartį su Vokietija ir Austrija atskirai. Buvęs USA valst. sekre-

Keturi didieji nesusitaria

torius J. Byrnes pareiškė, kad "bus paliktos atdaros durys ir Sovietų S-gos bendradarbiavimui".

Numatoma sudaryti paktą 40 m. "Molotovas į Londoną buvo atvykęs ne taikos reikalais, bet organizuoti komunistinę propagandą Vokietijoje" — rašo "Daily Mail", dešiniųjų laikraštis Londone. "Dabar mes turime prieš akis ne pasaulio problemas, bet sprendžiame dviejų pasaulių klausimus" — toliau rašo laikraštis.

J. A. U. sekretorius Marshall siūlė 5 punktus Vokietijos reikalų sprendimui.

1. Panaikinti sienas tarp zonų ir leisti laisvą judėjimą visoje Vokietijoje.

2. Panaikinti tų vokiečių fabri- kų okupaciją, kurie nebuvo numatyti perimti keturių didžiųjų.

3. Reformuoti pinigus įvedant vieną piniginių vienetą visai Vo-

Perkelta į 17 pusl.

KITI

APIE

MUS

A GAZETA praneša, kad lapkričio 26 d. lietuviai, latviai ir estai įteikė raštą Jungt. Tautų Organizacijos pirmininkui, kuriame protestuoja prieš sovietų priespaudą Baltijos kraštuose. Rašte nurodoma visa eilė Sovietų S-gos nusikaltimų prieš žmoniškumą sistematiškai naikinant šių kraštų gyventojus. "ONU neįvykdys savo pareigų jeigu neatkreips dėmesio į nusikaltimus papildomus vienos Jungtinių Tautų Organizacijos kūrėjų" — pabrėžiama minėtame rašte.

AMERIKOS rašytojas William Mc Dermott, rašydamas apie Pabaltijo valst. sako, kad jose prieš karą gyveno daug geriau negu Rusijoje. "Lietuva pati pirmoji valstybė pasaulyje pasipriešino Hitleriui, ekonomiškai atžvilgiu pakeldama didelių nuostolių. Šis stiprus patriotizmas Lietuvoje dar ir dabar tebeegzistuoja".

"DIE TAT" šveicarų dienraštis rašo, kad iš Lietuvos grįžta vokiečių belaisviai, pasakoja apie drąsius partizanus. Jie niekad nepasiduoda gyvi — paskutinę granatą visuomet pasilieka sau.

PRANCUZIJOS ambasadorius Lenkijoje (buv.) išleido knygą. Kai Vokietija įteikė Lietuvai ultimatumą reikalaudama Klaipėdos, pas jį atsilankė Lietuvos įgaliotinis Lenkijai saulys ir jo bendradarbis Prahoje Turauskas pareikšdami: — Jeigu Prancūzija ir Anglija numato, kad atėjo laikas vokiečiams pasipriešinti, esame pasirengę tai atlikti. Būsime su naikinti, tačiau visa jėga ginsime savo nepriklausomybę.

Leon Noel tuojuo painformavo prancūzų vyriausybę, tačiau tai liko be atgarsio.

AMERIKOS buvęs valstybės sekretorius James Byrnes savo knygų atvirai kalbant, mini, kad Stalinas reikalavo prez. Rooseveltą sutikti įsileisti Lietuvą į Jungtines Tautas. Bet p. Rooseveltas tam pasipriešino. Pasipriešino dėl to, kad suprato, jog tai buvo gudrus Stalino gestas gauti kad ir netiesioginį Lietuvos aneksi-

jos pripažinimą. Net tuomet buvęs Anglijos premieras p. Churchill jau buvo pritaręs Maskvos reikalavimui, tačiau velionis Rooseveltas stovėjęs prie savo nusistatymo.

Tai parodo, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė visais laikais griežtai laikėsi 1940 m. liepos mėn. paskelbto nusistatymo nepripažinti Maskvos smurto Baltijos valstybėse.

Sov. Rusijos atstovas neturi laiko

Sovietų S-gos atstovas prie ONU (Jungtinių tautų organizacijos) buvo sukvietęs žurnalistus žadėdamas atsakyti į daug klausimų.

The New Leader korespondentas, Jtlis Epstein, paprašė tiesiai atsakyti: buvo ar nebuvo sudarytos slaptos sutartys tarp Ribbentropo ir Molotovo, 1939 met. rugp.-rugsėjo mėnesiais? Višinskis nei patvirtino, nei nuneigė tų faktų, o tik išplūdo "trockistus" ir kitokius melagius, kurie visko prisigalvoja, kad tik pakenktų Sovietų Rusijos geram vardui.

"LeMonde", didžiausio Parisiaus dienraščio, korespondentas prancūziškai paklausė — kaip Sovietai suderina tokias dvi priešingybes: patys Sovietai šneka apie tautų savitarpio susipratimą ir jų viduines laisves, o praktiškai nei savo piliečiams leidžia laisvai judėti, nei svetimšaliams durų neatidaro. Višinskis į tą

ARTE GRAFICA "LITUANIA" LTDA.

Dirba visus spaudos darbus
PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

Darbas atliekamas prityrusio specialisto vadovybėje

Rua Venda Nova, 116 - V. Zelina
Caixa Postal 4118 - São Paulo

klausimą neatsakė, nuduodamas, kad prancūziškai nesupranta. "Le Monde" korespondentas privačiai vėliau pasipiktino tokia veidmainyste: — "Višinskis prieš aną karą keletą metų Prancūzijoje vertėsi advokatūra ir prancūziškai geriau moka net už mane".

Baigdamas, tikriau nutraukdamas savo tiradas, Višinskis pareiškė, kad palieka neatsakęs apie 20 raštu patiektų klausimų. Tarp jo neatsakytų klausimų buvo ir trys LAIC direktoriaus, adv. K. Jurgėlos angliškai raštu patiekti klausimai, būtent:

"1. Savo kalboje Jungt. Tautų posėdy Tamsta pareiškė, kad svetimų kariuomenių buvimas nepriešo kraštuose yra nepateisinamas. Tad kodėl Sovietų Rusija tebelaiko savo ginkluotas pajėgas neutraliose valstybėse — Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje?"

"2. Ar nepaliaujamos žmonių deportacijos į Sibirą yra Sovietų okupacinio valdymo metodas, ar planinga okupuotų kraštų gyventojų eksterminacijos politika?"

"3. Ką tamsta veikei 1940 m. birželio mėn. Rygoje, Latvijoje, tuo metu, kai Hitlerio armijos žygiavo per Prancūziją ir užėmė Paryžių?"

Sovietų spaudos vedėjas čia pat tuos klausimus išvertė į rusų kalbą ir perdavė draugui Višinskiui. Tačiau pastarajam "pritrūko laiko" į juos atsakyti.

"SMALNINGEN", švedų laikraštis, rašo, kad Lietuvoje paskutiniaisiais mėnesiais buvo areštuota ne mažiau kaip 80 kunigų, vienas vyskupas nuteistas mirti, o kiti du ištremti į Sibirą. Trys dvasinės kunigų seminarijos uždarytos. Bažnyčios ir kunigai apdedami liuksuso mokesčiais, kurių jie negali užsimokėti, užtat bažnyčios ir jų algos konfiskuojamos valstybei.

Lankantiems bažnyčias įvairiais būdais stengiasi pakenkti, prieinant iki masinių suėmimų

USA generolas Smits išvykdamas iš Vokietijos į Maskvą kur atstovaus USA surengė iškilmingus pietus. Į šias iškilmes, kaip vienintelius civilius dalyvius, pakvietė lietuvių "Čiurlionies" ansamblio narius. Atsisveikindamas jis pareiškė:

"Aš girdėjau apie lietuvius dar Amerikoje, bet jų nepažinau. Tik iš šitų lietuvių meno atstovų aš pažinau lietuvius ir juos pamilau. Aš išvykstu iš čia, bet jūsų reikalus aš laikysiu prie širdies, kaip savuosius."

LIETUVOJE

VILNIUS. Paskutiniu laiku per Vilniaus radiją dažnai raginami grįžti "laikinais gyvenančiais už tėvynės ribų tėvynainiai". Paleckis paskelbė net "amnestiją" visiems "karo nusikaltėliams".

Taip pat "laikinais gyvenantiems už tėvynės ribų" leidžiamas specialus propagandinis laikraštis.

VILNIAUS TEATRO režisierius Juknevičius, 1940 metais buvęs Tarybų Lietuvos liaudies seimo narys, dirba Telšių teatre. Juknevičius buvo pasižymėjęs kaip geriausias režisierius Lietuvoje. Jam režisuojant Vilniaus teatras buvo labai aukštame meniškame lygyje. Dabar šis žymus režisierius turėjo pasitraukti į Telšius. Ir tai vyksta tuo laiku, kai Lietuvoje labai trūksta gerų artistų, nes didesnė pusė Lietuvos teatro darbuotojų dabar yra Vokietijoje.

NAUJI LIETUVOS MOKYTOJAI.

Spauda iš Lietuvos praneša, kad į Lietuvą atvyko iš Rusijos 80 profesorių, kurie paskirti į gimnazijas ir aukštąsias mokyklas. Jie turėsia pakelti Lietuvos mokslo įstaigų vertę.

RASTAS SENOVINIS LAIVAS.

Šiaulių muziejuje patalpintas rastas Rekyvos ežere laivas. Archeologai tvirtina, kad šis laivas

yra per 300 metų senumo. Šios rūšies radinys yra vienas įdomiausių visame Pabaltijy.

TARP LIETUVOS IR LENKIJOS MIRTIES SIENA.

Lietuvos - Lenkijos pasienis yra nepaprastai stipriai saugomas iš sovietų pusės. Visas pasienis apstatytas stebėjimų punktais. Kas trys kilometrai stovi stebėjimo bokštai. Jie tarpusavy ir su užnugariu sujungti telefonais. Daug kur pasienis aptvertas spygliuota viela, žemė išarta ir išakėta. Prie žemės pritvirtintos vielos su raketomis. Jos iššauna ant vielų užėjus, ir einas įkliūva į vielines kilpas.

GANDAI APIE KARĄ.

Lietuvoj, Lenkijoje ir visoj Sovietų Rusijoje plačiai kalbama apie artėjantį amerikiečių su sovietais karą. Pavergtieji žmonės karo laukia, kaip išganymo, nes įsitikinę, kad jam kilus komunistinis režimas žlugs.

Apie karą viešai kalba ir patys bolševikai. Štai lenkų komunistų mitinge Suvalkuose, vienas iš vadų viešai rėkė, kad Amerika nori užpulti Sovietų Sąjungą. Tas pats mitingierius pareiškė, kad Lenkija neprašo ir nenori jokios paramos iš Amerikos, jai nesą reikalingi amerikoniški skudurai ir kitokios kapitalistų atmatos.

KAIP SUPRASTI?

Jau bent kelis kartus Justas Paleckis ir Meč. Gedvilas kreipėsi į laikinais gyvenančius už tėvynės ribų. Neseniai paskelbtame atsišaukime tarp kitko sako: "Visi kareiviai, policininkai, ir karininkai tarnavę vokiečių kariuomenėj, ar savisaugos daliniuose, bei dezertyrai nebus baudžiami."

Tuo tarpu 1945 metų Lietuvos komunistų partijos suvažiavime į klausimą "Kas bus su tais, kurie pabėgo į Vokietiją", M. Gedvilas atsakė: "Jūs jų dar nevie-

na pamatysite ažuolyno (Kaune) medžių šakose".

O kas buvo padaryta tiems pabaltiečiams, kurie prievarta buvo išgabenti iš Švedijos? Jie, paprastai, buvo pakarti. Nebuvo pasigalėtās nė jų vadovas išplūdes švedus ir išgarbinęs sovietus per Rygos radiją.

Pats Stalinas nekarta yra pareiškęs, kad Sovietų Sąjunga belaisvių neturi. Kas pateko gyvas į nelaisvę yra išdavikas.

Maskva ONU (Jungtinių Tautų Organizacijoje) griežtai reikala-

vo išduoti visus Vokietijoje esančius pabėgėlius.

Pagaliau, Sovietų Sąjungos konstitucija žada mirties bausmę dezertyrams.

Tad kokiū būdu suprasti šį J. Paleckio geraširdiškumą? Greičiausia J. Paleckis šį sensaciną pranešimą paleido iš pripratimo, ką jis nuolant darydavo ilgus metus bebūdamas sensacijas mėgstančios geltonosios spaudos redaktoriumi.

Tremiami Sibiran

Pasitvirtino gandai apie trijų lietuvių rašytojų ištrėmimą Sibiran. Nemalonėn pateko Boruta, Jakubėnas ir Lukauskaitė.

Boruta nepriklausomybės laikais buvo pažįstamas kaip komunistinis rašytojas. 1940 metais buvo laikomas vienu bolševikinės valdžios patikėtiniu.

Šių rašytojų ištrėmimas parodo vis didėjantį nepasitikėjimą lietuviams, nors jie ir būtų tarybinės valdžios šalininkai.

Nemažai įtarimų ir spėlojimų sukėlė taip pat keturių tarybinės dvasios lietuvių rašytojų, Salomėjos Neries, Liūdo Giros, Petro Cvirkos ir Balio Sruogos mirtis. Jie mirė trumpu laiku, vienas paskui kitą. Balys Sruoga vokiečių buvo išgabentas Vokietijoje ir ilgą laiką išbuvo koncentracijos stovykloje.

Grįžęs Lietuvon pasireiškė spaudoje, tačiau vėliau buvo pakliuves į nemalonę.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Nors labai šykščiai, tačiau atklysta vienas kitas laiškas iš Lietuvos, kuriuose dar šykščiau žinių

Viename laiške rašo apie gimes patekusius į kalėjimą. Vienas dingęs neaiškiomis aplinkybėmis.

Kitas Brazilijos lietuvis gavo pranešimą apie jo artimo giminių išvežimą į Sibirą.

O vienas provincijoje gyvenantis tiesiog pasisako negalįs teisybės parašyti.

Visi laišakai su rusiškais pašto ženklais ir antspauduoti rusiškam antspaudom, kuriose miestų vardai įrašyti rusų kalba.

GERA SPAUDA
GERU KELIU
VEDA

Malonus vakaras - koncertas

Iš tikro gražus lietuviškas vakaras—koncertas įvyko 1947. 11.15., lietuvių mokyklos salėje, Mokoje. Pilnutėlė salė, o taip pat pilnas kiemas ir bufetas, dar kartą parodė, kad mums jau laikas susirūpinti ieškoti didesnių patalpų.

Vakaro programą sudarė 3 dalys. Pirmoje dalyje buvo suvaidinta operetė "Kipšas statinėje." Visi artistai N. Paškauskaitė, V. Rutkauskas B. Stankevičius ir Tatarūnas, vaidino ir dainavo labai gražiai. O ypač buvo malonu išgirsti iš scenos gryną mūsų kalbą. Komp. Stankūno muzika šiai operetei, labai įdomi, originali ir lietuviška. Būtų gera, jei ši operetė mūsų scenoje ir dažniau pasirodytų.

Antroje dalyje pasirodė mūsų gražusis jaunimas su tauti-

niais šokiais. Buvo labai gražu! Šokėjai turėjo kartoti visus 4 šokius po keletą kartų. Tikrai Julius Guiga daug pasidarbavo! Margi lietuviški drabužiai malonų vaizdą sudarė.

Trečioje dalyje pasirodė mišrus choras. Šimet kaip tik choras mini savo dešimtmetį. Choras padainavo 4 dainas. Gražiausiai skambėjo St. Šimkaus "Oželis". Choras gerai susidainavęs ir savo sąstate turi gerų balsų, o ypač moterų. Komp. Stankūno dainų interpretacija savotiška ir labai įdomi.

Vienintelis negerumas šiam vakare buvo tai, kad buvo daromos per ilgos pertraukos tarp atskirų programos dalių. Būtų taip pat pageidautina, kad orkestras pagrotų ir lietuviškų šokių, o ne vien tik "samba".

ALIS

ARTE GRAFICA LITUANIA LTDA.

Jau kuris laikas buvo svarstoma organizuoti lietuvišką spaustuvę, kurios pirmaeilis tikslas būtų leisti lietuviškus leidinius. Svarstyta įvairios galimybės. Pasiryžta, nežiūrint įvairių sunkumų, pirkti spaustuvę. Iniciatoriai ir vykdytojai šio sumanymo yra broliai Matelioniai, M. Tamaliūnas, B. Šukevičius ir k. P. Ragažinskas. Spaustuvės vardas užregistruotas, prisiliekant šios šalies įstatymų, yra Arte Grafica Lituania Ltda.

Pirmas pateisinimas šio žygio, yra išleidimas lietuviškos minties dvisavaitinio kultūros žurnalo "Mūsų Lietuva". Reikia tikėtis, kad patriotiškoji lietuvių visuomenė supras šio užsimojimo svarbą, pritaris ir parems.

GIMINIŲ ATSIKVIETIMAS

Yra tikra, kad artimuosius gimines, kurie dabar randasi Vo-

kietijoje, Austrijoje ar Italijoje, kaip DP, įleis Brazilijon.

Todel lietuviai gali šia proga pasinaudoti. Platesnių informacijų galima kreiptis ir į "Mūsų Lietuvos" redakciją.

— LIETUVIŠKAS RADIO PUSVALANDIS. Tikimasi, kad nuo Naujų Metų pavyks turėti lietuviškas radio pusvalandis. Radio bangomis sklis į visus kraštus lietuviškas žodis, daina, žinios tiek iš vietos lietuvių gyvenimo, tiek iš pavergtos tėvynės.

MOKSLO METŲ PABAIGA

1947. gruodžio m. pradžioje, seselių pranciškiečių mokyklose, išlaikė egzaminus ir gavo pradžios mokyklos pažymėjimus 103 mokiniai.

ATVYKSTA LIETUVIAI

Sausio mėn. pradžioje į Rio de Janeiro atplauks laivas su išvietintais iš Hamburgo. Tikimasi sulaukti nemažai ir lietuvių.

kietijai.

4. Galutinai nustatyti pabaigą visų ekonominių įpareigojimų, kurios Vokietijai ateityje įvykdyti.

5. Importo ir eksporto planas visai Vokietijai.

Kalbėdamas apie konferencijos rezultatus generolas Marschall pareiškė: "Kategoriškas p. Molotovo atsisakymas painformuoti apie rytų Vokietijos industrijos išgabenimą, buvo pakankama priežastis neprieiti jokio susitarimo. Tai reiškia, kad mes duosime, o rusai pasiims."

ITALIJOJE DE GASPERI LAIMI

Roma (A. P.) De Gasperi vyriausybei buvo pareikštas pasitikėjimas 303 balsais prieš 118. Debatų metu, parlamente, komunistų atstovas Palmiro Togliatti smarkiai puolė vyriausybės vedamą politiką. Alcide de Gasperi paneigė jo pareiškimą, kad vyriausybė nori uždaryti komunistų partiją ir pareiškė: "Tarp kitko, visi turi vykdyti įstatymus."

BRAZILIJA PADES EUROPAI

Vašingtonas. Vykdamas Marschall pagalbos planą Europai, numatyta, kad Brazilija kartu su kitomis Pietų Amerikos Valstybėmis ir Kanada per pirmuosius 15 mėn. duos 700 milijonų dolerių, antrais metais: — 500 mil. dol., trečiais — 300 mil. dol. ir ketvirtais — 200 mil. dol.

Rusija gavo 7 bilijonus dol.

Londonas (A. F. P.). Angijos užsienių reikalų ministeris Ernest Bevin pareiškė, kad Rusija iš Vokietijos paėmė reparačių jau 7 bilijonus dolerių.

1947 m. NOBELIO PREMIJA už darbus medicinos srityje paskirta amerik. dr. C.F. Cori ir jo žmonai.

KNYGOS (perkelta iš 12 psl.)

"Gyvenimas visiems - sunkių darbų kalėjimas, Ir rodos tik mirtis - amnestija"

Tačiau poetas nekrinta į neviltį ir sako:

"Vienok žinok: Juk nebus tai per amžius,

Trauksime greit sutartinę. -

Sąskaitos mūsų jau rankoj-Praamžiaus, -

Juoksimės mes paskutiniai."

Visi rinkinio eilėraščiai parašyti kelionėje

nuo Romos iki Buenos Aires. Piešiniai dail. Vl. Vijeikio. Knygą įsigyti galima per "M. Lietuvos" Redakciją. Kaina Cr. \$ 9.

SKAITYTOJAI!

Užsisakydami "Mūsų Lietuvą," pinigus siųskite "valor declarado", adresu: "Mūsų Lietuva", Caixa Postal 4118 - São Paulo

LINKSMAS KAMPĖLIS

PAVOJINGI JUOKAI

Vokiečių okupacijos metais Lietuvoje buvo paskleista daug linksmų pasakojimų pajuokiančių vokiečius. Šie pasakojimai nuostabiu greitumu plito iš lūpų į lūpas ir buvo labai mėgiami. Tačiau tai buvo gana pavojingi juokai. Pataikius papasakoti ne tam, kam reikia, galima buvo susilaukti ir nemalonumų. Štai vienas, dabar jau nebepavojingas pasakojimas apie **HITLERĮ IR SIUVĖJĄ**. Sumanė Hitleris pasisiūti naują uniformą. Nusipirko medžiagą ir nuėjo pas siuvėją.

— Ar gali man iš šitos medžiagos pasiūti uniformą? — paklausė Hitleris išsitempusį vokiečią.

— Medžiagos mažoka, — drebėjo siuvėjas, — išeis tik švarkas.

Hitleris, nepatenkintas atsaku, uniformos neužsakė. Būdamas Italijoje, užėjo pas siuvėją italą ir paklausė ar gali jam iš jo medžiagos pa-

siūti uniformą. Italas pakraipė galvą ir pagalvojęs sutiko pasiūti kelnes ir švarką. Ir italu siuvėju Hitleris nebuvo patenkintas.

Važiuodamas į Lietuvą, pasiėmė kartu su savim medžiagą, ir užėjo pas lietuvių siuvėją. — Iš šitos medžiagos galiu pasiūti švarką, liemenę, kelnes ir kepurei dar liks medžiagos, nusprendė lietuvis pažvelgęs į Hitlerį.

Hitleris buvo labai patenkintas tokiu lietuviu taupumu, ir papasakojęs visą istoriją, klausė kodėl jis gali daugiau pasiūti už vokiečių ir italą.

— Matote, — paaiškino lietuvis, — Vokietijoje jūs esate labai didelis žmogus, Italijoje — mažesnis, o Lietuvoje — visiškai mažas.

KAS GERIAUSIAI PATINKA. Kartą, Hitleris su savo ministeriais skrido per Lietuvą.

— Kokia dovana geriausiai patiktų lietuviams? — paklausė Hitleris savo palydovų.

— Jeigu mes pabertumėm daugybę jūsų knygų "Mein Kampf", — pasakė Goeringas.

— Ne, jiems geriau patiktų, kad mes jiems išmestumėm daugybę maisto kortelių, — pasakė Goebelsas.

— O man rodo, kad geriausiai patiktų, jeigu mes išmestumėm jiems patį fuererį, — įsiterpė lėktuvo vairuotojas.

JIS NE ADVOKATAS

Čigonas perša žmogui seną arkli.

— Kaip aš jį pirksiu, kad jis aklas.

— Nu, bene jis skaitys?

— Bet jis ir šlubas.

— Bene jis kariuomenės eis?

— Ir liežuvio neturi!

— Jis ne advokatas. Kam jam liežuvys.

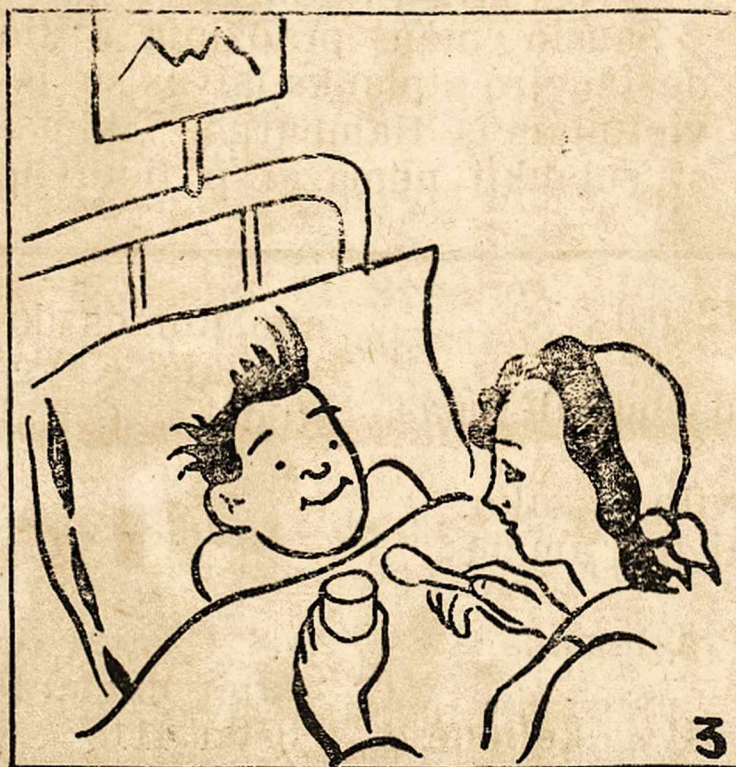
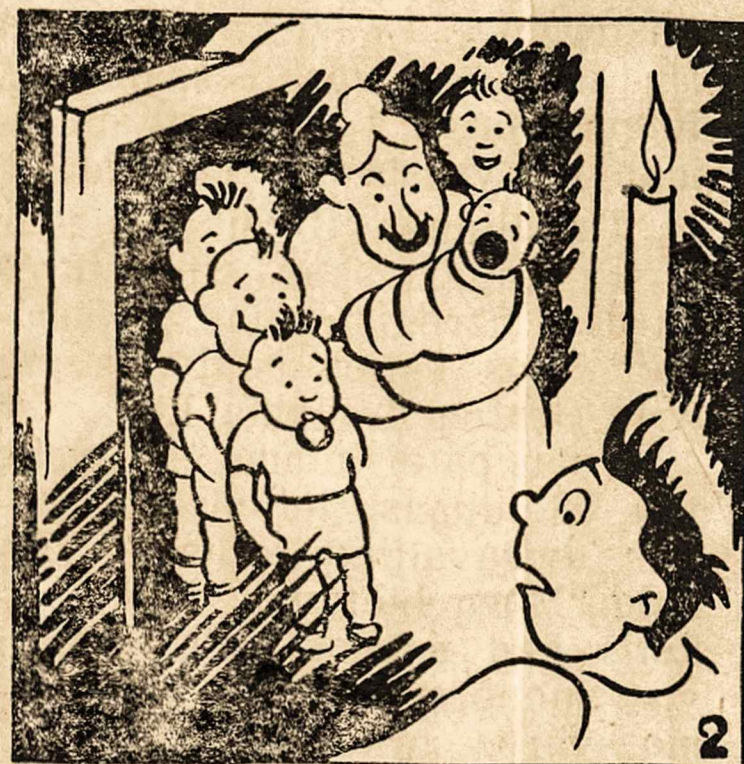
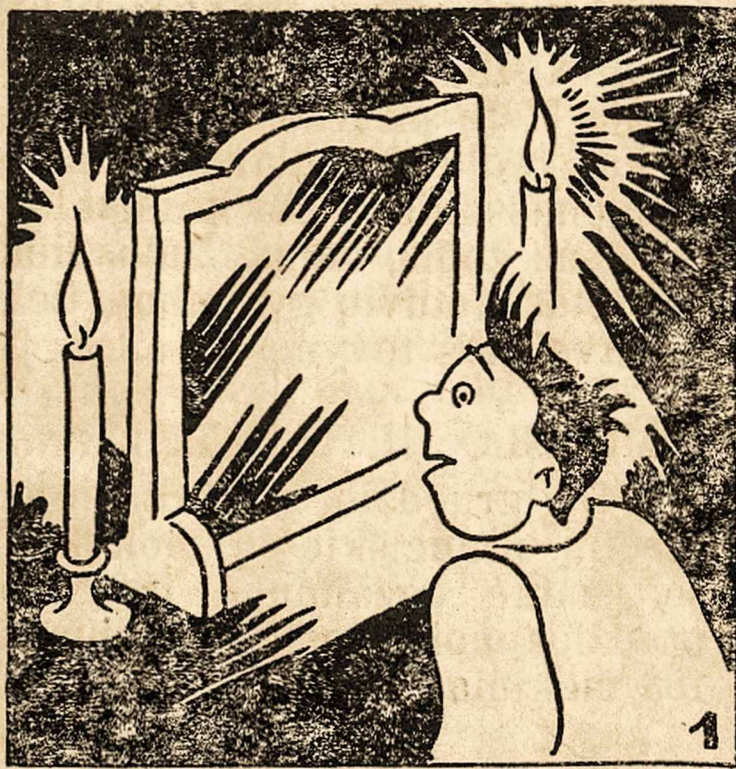
Raulas VIRVELE

1
Naujos Metuos visi gali
Sužinoti savo dalį.
Norint ateitį atspėti
Reikia veidrodin žiūrėti.
Ir Virvelę noras ima
Sužinot savo likimą.

2
Tuo jis veidrodin žiūrės
savo ateitį atspės.
Bet ką veidrody pamatė,
Šiurpuliai net jį nukratė.
Menkas juokas, mažas dyvas,
Krinta Raulas kaip negyvas.

3
Atsipeiki ne namuose.
Guli Raulas pataluose;
Slaugės veidas stebuklingas,
Raulas jaučiasi laimingas.
Josios rankos tuoj prašys,
Ir lėmimą išblaškys.

4
Jis su slauge susituoks,
Ir iš burtų pasijuoks.
Plaukai Raulo piestu stoja,
O jam snibžda mylimoji:
Mano mylimas Rauluk,
"Jų tėvelis geras būk."

KAS BUVO 1947 METAIS (perkelta iš 14 psl.)

klausomybę dominijos teisėmis ir Ceylono salai. Šiais metais anglai pasiskolino iš Amerikos 1.620 milijonų dolerių ir laukia daugiau, nes tie visi jau išleisti.

PRANCŪZIJA. Namie kovos dėl valdžios tarp demokratinio pilietinio elemento ir komunistų. Metų bėgyje nuotaikos palinko daugiau amerikonų negu rusų pusėn. Kyla de Gaulle vardas ir pasitikėjimas juo auga. Komunistai nebegalėdami atsilaikyti prieš paprastuosius demokratius, bijo kad atėjus De Gaulle prie valdžios jų dienos bus pa- baigtos skaityti. Todėl jie dabar bando streikais ir riaušėmis paglemžti valdžią.

Indokinijoje Prancūzija turėjo kautynes su Vietnamio respublika ir sukilimą Madagaskare. Prancūzų Afrikoje bruzda čiabuviai.

Olandija veda sunkias kovas su Indonezijos Respublika, kuri pasiskelbė laisva po japonų su- žlugimo ir savo sąstatan įskaitė Olandų Indijos kolonijų salas; Javą, Sumatrą ir k.

KINIJOJE didžiausias skurdas kokį begalime įsivaizduoti. Pinigų infliacija pasiekė tokio laips- nio, kad visoje Kinijoje esantieji apyvartoje pi- nigai (tarp 400 mil. gyventojų) teturi tiek vertės, kiek vieno New-Yorko miesto vienų metų biu- džetas.

Nuolatinės kovos tarp šiaurinių komunistų ir Čangkaišeko nacionalistų. Raudonuosius ginkluo- ja rusai, duoda instruktorius ir taip pat laiko įjun- gę 1000 buvusių japonų karininkų ir karo specialistų.

Amerikona! ginkluoja Čangkaišeko 40 divi- zijų ir davė 250 bombonešių.

Japonijoje pinigai tiek neteko vertės, jog aliuminijaus monetas žmonės surenka ir iš jų ly- dina šaukštus, šakutes ir žiebtuvėlius — tas turi didesnę vertę.

Amerikona! verbuoja buvusius japonų lakū- nus ir organizuoja iš jų oro pajėgas. Kam?...

Brazilija šiais metais taip pat kelis kartus buvo dėmesio centre. 20.5. į Braziliją sutraukė Bocayuvon žymiausias pasaulio astronomus ir mokslininkus visuotinas saulės užtemimas. 7.5. Vyriausias Rinkimų Tribunolas panaikino Brazi- lijos komunistų partiją, kaipo visuomeninę orga- nizaciją ir išbraukė iš rinkimų registro. 9.5. Po- licija jau buvo uždariusi 445 partijos celes su 180.000 registruotų narių.

Rugpiūčio mėnesį įvyksta Rio de Janeiro garsioji Panamerikoniškoji konferencija. 26.8 tai konferencijai buvo įteiktas Brazilijos lietuvių me- morandumas Lietuvos reikalais sutikęs didelio susidomėjimo abiejų Amerikų valstybių tarpe, spaudoje ir pasaulinėse žinių agentūrose.

1.9. buvo Rio de Janeiro didelės iškilmės JAV. prezidento H. Trumano garbei, o 2.9. pasi- rašyta visų dalyvavusių konferencijoje Amerikos valstybių apsigynimo sutartis prieš bet kokį užpuoliką.

Čilė nutraukia santykius su Rusija. Rusai neišleidžia Čilės ambasadoriaus marčios Lidijos, kuri yra rusų pilietė. Čilėnai sulaiko Santiago rusų ambasadorių Žukovą su jo 18 tarnautojų įkaitais už Lidiją. Čilėnai nori gauti savo marčią iš Rusijos...

Štai kiek daug įvykių, jau tik labai retu tinklu patraukus per gyvenimo upę vos vienų metų ruože. Sujungus juos nebesinori daugiau klausti, "...kada bus karas?" — Juk karas eina.

J. Antanaitis

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

LIETUVISKAS RESTORANAS

VALGYKLA

POVILO JOTEIKOS

Skanius pietūs, vakarienė,
užkandžiai, gėrimai, silkės,
lietuviški kopūstai, agurkai
košelienu, pizza napolitana

RUA DOS ITALIANOS, 711 - BOM RETIRO

Is Lgo. S. Bento eina onibusai 70 ir 71 iki galo. - Bondé 55

Savi pas savuosius

FOTO-STUDIJA BERNARDO

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus
Specialybė padidinimams
tamsiuose tonuose ir sepia,
spalvinimai aliejiniais
dažais ir pastele

Arthur Schmidt

PRIIMAMI PAKVIETIMAI I NAMUS
SENU PORTRETU REPRODUKCIJOS

R. SÃO CAETANO, 447 - TEL. 4-5576 - S. PAULO

Parduodamas

NAMAS

Trys miegamieji kambariai
Dvi salės
Vienas svečiu kambarys
Vonios kambarys

Tartis: RUA VENDA NOVA, 58 - VILA ZELINA

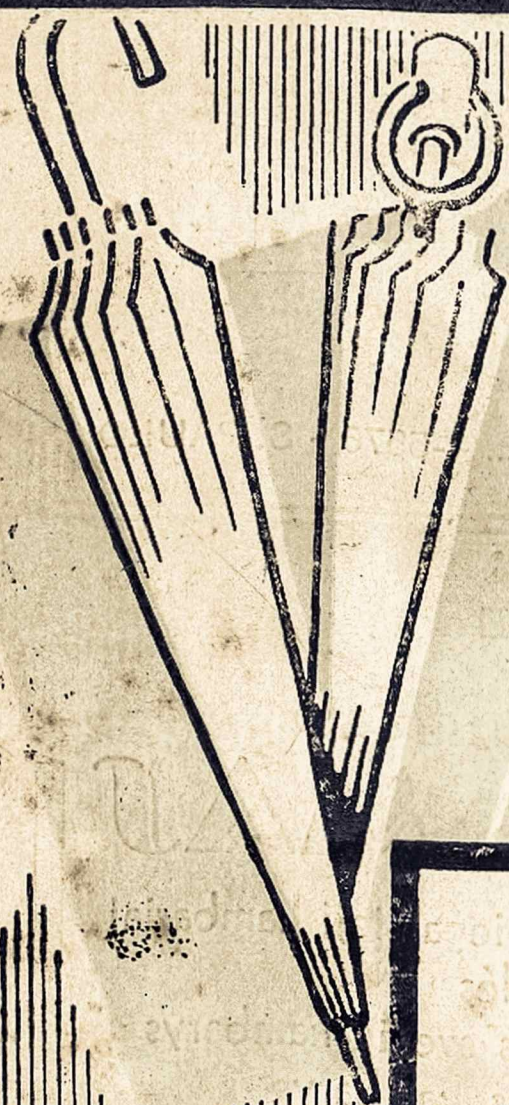
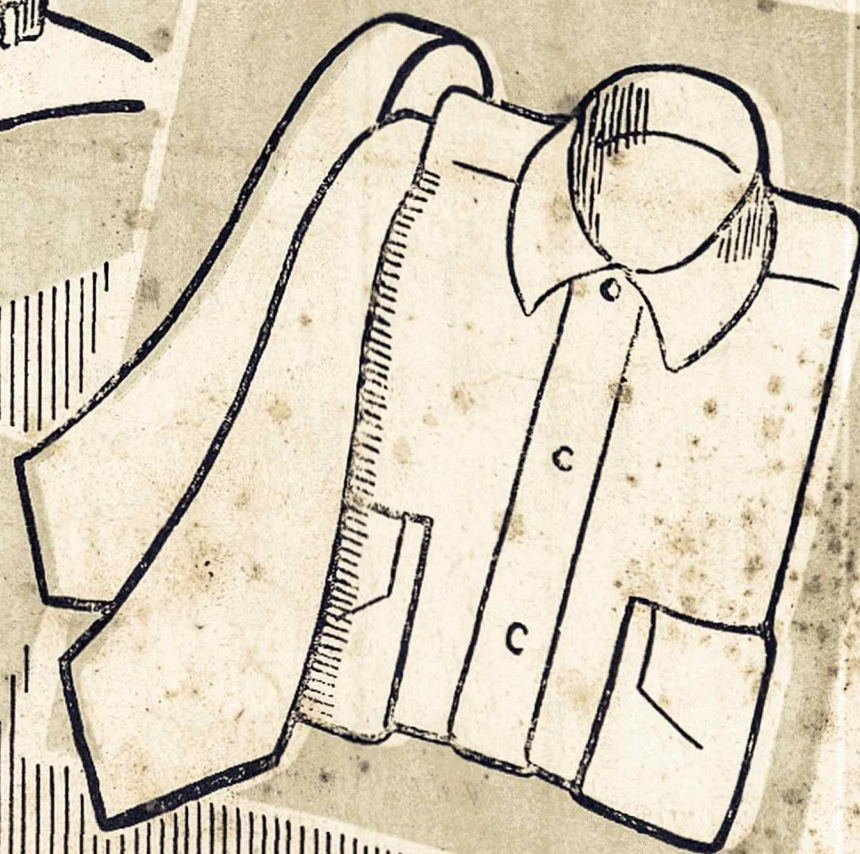
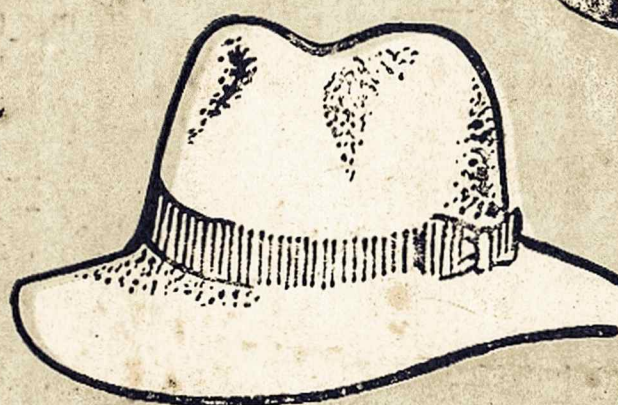

casas SJORGE

CALÇADOS

CHAPÉUS FINOS

**ARTIGOS PARA
CAVALHEIROS**

**INDUSTRIA E COMERCIO DE CALÇADOS
MATELIONIS LTDA.**

FABRICA E ESCRITÓRIO: RUA DOS ITALIANOS, 255
LOJAS: LARGO DO CAMBUCY, 105 - RUA SÃO CAETANO, 526-510
SÃO PAULO